

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE en HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE en TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van besluit geeft uitvoering aan het decreet van 26 april 2024 tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op de volgende inhoudelijke structuurelementen uit de beleidsnota Omgeving 2019-2024.

6.1. SD 1. Een omgevingsbeleid voor en met betrokkenheid van burger en maatschappij, met het oog op het verhogen van het maatschappelijk draagvlak.

ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu

SD 5. Een bovenlokaal omgevingsbeleid verbonden met de samenleving

OD 4. Gebruikers als partners voor een kwaliteitsvol beheer van de leefomgeving

OD 5. Maatschappelijke draagvlak verzekeren door sensibilisering bevolkingslagen

Dit dossier heeft tevens betrekking op het Verdrag van Aarhus, artikel 3, 4de lid: 'Elke Partij voorziet in passende erkenning van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen en waarborgt dat haar nationale rechtstelsel strookt met deze verplichting'.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- a) Het decreet tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten werd op 24 april 2024 definitief goedgekeurd en op 26 april 2024 bekrachtigd en afgekondigd.

- b) Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/468 van 24 november 2023, aan het voorwaardelijk gunstig advies van de Inspectie van Financiën nr. LS/2023005029 van 28 november 2023, en aan het voorwaardelijk begrotingsakkoord (FA/2023005029) van 8 januari 2024. De toelichting bij het advies van de Inspectie van Financiën en bij het begrotingsakkoord vindt u onder titel 3. Bestuurlijke impact, A. Budgettaire impact.
- c) Op 8 maart 2024 keurde de Vlaamse Regering het ontwerp van besluit een eerste keer principieel goed.
- d) De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) bracht advies uit op 19 maart 2024 (nr. 2024/039). De VTC besloot als volgt:

“III BESLUIT 56. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- *de rechtvaardigingsgrond opnemen in het Ontwerp, minstens in de nota (luik 2);*
- *een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);*
- *verantwoorden waarom geslacht en leeftijd verwerkt worden (luik 5);*
- *de gegevenstransfert naar de subsidiedatabank toevoegen;*
- *de maximale bewaartermijn opnemen in het Ontwerp, minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijn te bepalen en deze in de nota verantwoorden (luik 5);*
- *de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);*
- *de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).”*

Het advies leidde niet tot aanpassingen aan het ontwerp van besluit. Volgende repliek wordt toegevoegd aan deze nota: :

- De rechtvaardigingsgrond opnemen in het Ontwerp, minstens in de nota (luik 2)

Repliek: De verwerkingsverantwoordelijken verwerken de persoonsgegevens die in kader van dit besluit worden verwerkt voor een taak van algemeen belang, in de zin van artikel 6, lid 1, e), van de AVG. Het departement Omgeving is aangeduid als de bevoegde entiteit in artikel 1, 2de lid van het ontwerp van besluit en haar opdracht is bij te dragen aan het bevorderen van de omgevingskwaliteit. Dit is een taak van algemeen belang. Het bevorderen van de omgevingskwaliteit houdt het beschermen, het in stand houden of het verbeteren van de leefmilieukwaliteit, de biodiversiteit, de landschapskwaliteit of de ruimtelijke kwaliteit in, alsook het bevorderen van de klimaatadaptatie en -mitigatie of van het circulaire gebruik van grondstoffen. Zo is het ook de taak van het departement Omgeving om in de samenleving het draagvlak voor omgevingsmaatregelen te vergroten en de participatie bij omgevingsuitdagingen te stimuleren. Daarom voorziet dit ontwerp van besluit in een procedure ter ondersteuning en erkenning in de maatschappelijke opdracht van omgevingsverenigingen.

- Een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4)

Repliek: De VTC wijst erop dat er sprake is van verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, nl. gegevens over politieke mandaten. Echter is het niet de bedoeling dat betrokkenen gegevens over hun politieke mandaat overmaken aan de verwerkingsverantwoordelijke. Kandidaat-commissieleden mogen geen politiek mandaat uitoefenen om in de betrokken commissie(s) te kunnen zetelen. Dientengevolge dienen zij enkel aan te geven bij hun kandidatuur dat zij geen politiek mandaat als dusdanig uitoefenen. Kandidaat-commissieleden die niet aan deze voorwaarde voldoen, kunnen niet benoemd worden als commissielid. Deze kandidaat-commissieleden dienen niet aan te geven

welke politiek mandaat dat ze opnemen. Gelet op het voorgaande zal aldus ook geen GEB moeten worden uitgevoerd en is aanpassing van het besluit niet nodig.

- Verantwoorden waarom geslacht en leeftijd verwerkt worden (luik 5)

Repliek: In de memorie van toelichting bij de rechtsgrond van dit besluit, nl. het decreet van 26 april 2024 tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten (verder het decreet), wordt verduidelijkt in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 44 van dit decreet, waarom het geslacht en leeftijd als persoonsgegevens verwerkt worden: verenigingen kunnen het geslacht en de leeftijd verwerken om te rapporteren over de man/vrouwverhouding en de leeftijdsverdeling van bestuursorganen of van de vrijwilligerspool.

- De gegevenstransfer naar de subsidiedatabank toevoegen

Repliek: In de memorie van toelichting bij de rechtsgrond van dit besluit, nl. het decreet, wordt in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 44 van dit decreet de gegevenstransfer naar de subsidiedatabank verduidelijkt als volgt: *“Er zal tevens een mededeling van persoonsgegevens gebeuren in het kader van het subsidieregister. De subsidieontvanger zal uiterlijk bij de beslissing tot toekenning van de subsidie hierover geïnformeerd worden middels een disclaimer die gevoegd wordt bij deze subsidiebeslissing.”*

- De maximale bewaartermijn opnemen in het ontwerpbesluit, minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijn te bepalen en deze in de nota verantwoorden (luik 5)

Repliek: De rechtsgrond voor de bewaartermijnen van bestuursdocumenten is opgenomen in artikel 45 van het decreet. De bestuursdocumenten die betrekking hebben op subsidies zullen maximaal tien jaar bewaard worden als zij persoonsgegevens bevatten: de termijn begint te lopen vanaf het ogenblik dat de subsidie is toegekend of geweigerd.

- De nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6)

Repliek: Het decreet dat de rechtsgrond is van dit besluit, bepaalt in artikel 43, §3, 4° het volgende: *“4° de persoonsgegevens zijn juist en als dat nodig is, worden ze geactualiseerd; (...)”*. Er is aan deze opmerking reeds voldaan.

- De transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7)

Repliek: De verwerkingsverantwoordelijken zullen de nodige maatregelen treffen opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. Hierover zullen geen bijkomende bepalingen opgenomen worden in het besluit. De betrokkenen zullen vooraleer de verwerking plaatsvindt, geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens conform artikel 13 en 14 van de algemene verordening gegevensbescherming en geïnformeerd worden over hun rechten op basis van artikel 15 tot en met 22 van de algemene verordening middels een disclaimer die gevoegd wordt bij de subsidiebeslissing aan de subsidieontvanger of middels een disclaimer die gevoegd wordt bij het formulier tot kandidaatstelling als expert om te zetelen in één van de commissies ter beoordeling of opvolging van de subsidiedossiers.

- e) Het Kenniscentrum van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit besliste in zitting van 12 april 2024 om te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten. Bij de bespreking van de bemerkingen van de VTC werd het standaardadvies nr. 65/2023 van de GBA betrokken.
- f) De Strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO) en de Minaraad beslisten respectievelijk op 17 april 2024 en 22 april 2024 tot een gezamenlijk advies. De raden formuleerde een aantal strategische bemerkingen bij het ontwerp van

besluit die geen aanleiding gaven tot aanpassingen aan het ontwerp van besluit. De bemerkingen worden als volgt beoordeeld:

- Erkenningscommissies:

“De raden kunnen de keuze voor de oprichting van twee erkenningscommissies principieel ondersteunen, maar vragen te verduidelijken waarom de beoordeling van regionale omgevingsverenigingen een andere expertise zou vereisen dan de beoordeling van de andere categorieën van omgevingsverenigingen. De raden merken op dat de werking met twee erkenningscommissies kan leiden tot verschillen in de beoordeling van de regionale omgevingsverenigingen t.o.v. de andere categorieën van omgevingsverenigingen (zie deel III).

... De raden merken bovendien op dat de werking met twee erkenningscommissies – door de kwalitatieve beoordeling van de werking (zie verdere deel IV) - mogelijk kan leiden tot verschillen in de beoordeling van de regionale omgevingsverenigingen t.o.v. de andere categorieën van omgevingsverenigingen. Het is in die zin niet logisch dat alle omgevingsverenigingen – ongeacht hun categorie – na een positieve beoordeling door één van de erkenningscommissies in eenzelfde lijst voor erkenning worden gerangschikt. De raden verwijzen naar hun verdere bemerkingen dienaangaande onder punt 11.”

Repliek: De beoordeling van de erkenningsaanvragen gebeurt aan de hand van de beoordelingscriteria, die bepaald zijn in artikel 17 van het decreet en de subcriteria vermeld in artikel 17 van het ontwerpbesluit. Het beoordelingscriterium, vermeld in artikel 17, eerste lid, 2° van het decreet, beoordeelt de vereniging op de mate waarin deze de kernopdrachten die voor haar categorie van toepassing zijn, vervult. De kernopdrachten zijn bepaald in artikel 6 tot en met 9 voor de verschillende categorieën van omgevingsverenigingen. Deze verschillen op verschillende vlakken van elkaar.

Ook de activiteiten, die deze vereniging daarvoor opzetten, vertonen verschillen. Bovendien richten regionale verenigingen zich op een bovenlokale werking terwijl gewestelijke verenigingen een werking in heel Vlaanderen dienen uit te rollen. Gezien deze verschillen is een verschil in expertises voor de 2 erkenningscommissies te verantwoorden. Er wordt expertise in de erkenningscommissie ingebracht die het meest aansluit bij de kernopdrachten van de verenigingen die worden beoordeeld.

Wat de rangschikking betreft, geeft artikel 21, §2 van het ontwerp van besluit aan waaruit het advies van de erkenningscommissie moet bestaan. Aangezien er 2 erkenningscommissies zijn, zal de minister ook 2 lijsten ontvangen met een rangschikking van de verenigingen die door de betrokken erkenningscommissies zijn beoordeeld.

- Kwalitatieve beoordeling

De raden formuleren een aantal bedenkingen bij de vooropgestelde kwalitatieve beoordeling van de werking van de omgevingsverenigingen (zie deel IV).

Subcriteria:

“De raden stellen vast dat verschillende subcriteria zeer ruim en weinig concreet geformuleerd zijn. Het betreft in het bijzonder de subcriteria bij het beoordelingscriterium ‘de mate waarin de omgevingsvereniging bijdraagt aan de verbetering van de omgevingskwaliteit’. Hierin wordt afgetoetst in welke mate de doelstellingen en vooropgestelde resultaten van de omgevingsvereniging maatschappelijke impact nastreven en de mate waarin de omgevingsvereniging inspeelt op actuele uitdagingen, problemen en behoeften inzake de omgevingskwaliteit. De ruime formulering van deze subcriteria laat heel wat ruimte voor interpretatie / invulling door de erkenningscommissie. De raden achten het daarom wenselijk om de subcriteria verder te concretiseren.”

Repliek: In artikel 17 van het ontwerpbesluit zijn volgende 5 subcriteria bepaald om dit criterium te beoordelen:

1° *de mate waarin missie, visie en doelstellingen op een heldere en specifieke manier linken met het verbeteren van de omgevingskwaliteit;*

2° *de mate waarin visie, missie, doelstellingen en de werking die de omgevingsvereniging vooropstelt, coherent samenhangen;*

3° *de mate waarin de doelstellingen en resultaten die de omgevingsvereniging vooropstelt, impact nastreven op Vlaamse omgevingsdoelstellingen;*

4° *de mate waarin de doelstellingen en resultaten die de omgevingsvereniging vooropstelt, maatschappelijke impact nastreven;*

5° *de mate waarin de omgevingsvereniging inspeelt op actuele uitdagingen, problemen en behoeften inzake de omgevingskwaliteit.*

In de nota aan de Vlaamse Regering wordt bij de bespreking van artikel 17 uitgebreid en specifiek toegelicht welke elementen en aspecten binnen elk subcriterium worden beoordeeld.

Beoordelingskader:

"Het ontwerpbesluit (art. 16) voorziet in de opmaak van een beoordelingskader dat moet toelaten om op basis van de kwalitatieve beoordeling van (een aantal van) de beoordelingscriteria van het ontwerpdecreet (17, 1e lid, 1°-3°) een totaalscore toe te kennen. Deze score is voor de positief beoordeelde omgevingsverenigingen nadien bepalend voor het al dan niet bekomen van een erkenning. Tevens moet dit beoordelingskader toelaten om de drempelwaarden te bepalen voor een eventuele verhoging of verlaging van de basissubsidie zoals voorzien in het ontwerpdecreet (art. 18, §2). De raden betreuren dat dit beoordelingskader geen onderdeel uitmaakt van voorliggend ontwerpbesluit. De raden hebben derhalve geen zicht op hoe de verschillende (sub)criteria ten opzichte van elkaar afgewogen zullen worden, hoe de kwalitatieve beoordeling van de kwaliteit van de werking vertaald zal worden in een kwantitatieve score, en op basis van welke criteria een eventuele verhoging / verlaging van de subsidie zal worden toegekend."

Repliek: Het bepalen van het beoordelingskader met de weging van de criteria en de drempelwaarden voor verhoging of verlaging van de subsidie, wordt gedelegeerd naar de minister. Deze delegatie biedt de minister ruimte om per periode van 5 jaar - indien uit een evaluatie blijkt dat een bijsturing wenselijk is van het beoordelingskader - een bijsturing door te voeren, zonder dat daarvoor de regeling opnieuw aan de Vlaamse Regering moet worden voorgelegd. Bijvoorbeeld als bij de evaluatie wordt vastgesteld dat er veel meer aandacht moet gaan naar de zakelijke werking van de verenigingen, dan kan dit criterium in een volgende periode een hoger gewicht krijgen in de beoordeling.

- Rangschikking:

De raden hebben een aantal bedenkingen bij de rangschikking van omgevingsverenigingen in één lijst voor erkenning (zie deel V). De raden verwijzen daarvoor naar de opmerking vermeld onder randnummer 6. De raden merken op dat: *"Het ontwerpbesluit leidt er evenwel mogelijk toe dat rond bepaalde thematieken in het geheel geen of weinig subsidies worden verstrekt of dat bepaalde doelgroepen niet of minder worden aangesproken."*

Repliek: Artikel 21 bepaalt dat de erkenningscommissie de verenigingen rangschikt op basis van hun score en de minister adviseert om de verenigingen met een positieve beoordeling te erkennen. De uiteindelijk keuze voor het toekennen van de erkenning komt toe aan de bevoegde minister, zoals bepaald in artikel 22 van het ontwerpbesluit. Zoals opgenomen in de repliek bij randnummer 6, zal de minister op basis van 2 lijsten (een lijst van elke erkenningscommissie) een beslissing nemen over de erkenning van de voorgedragen verenigingen. Dit artikel bepaalt ook dat als het beschikbare budget ontoereikend is, de minister kan beslissen om een of meer omgevingsverenigingen die conform artikel 21, §2, 3°,

de laagst gerangschikte positief beoordeelde omgevingsverenigingen zijn, niet te erkennen. In de toelichting in de nota aan de Vlaamse Regering staat dat bij een tekort aan budget om alle verenigingen met een positieve beoordeling te erkennen de minister over de optie beschikt om hetzij binnen een categorie verenigingen niet te erkennen, hetzij binnen meerdere of alle categorieën de laagst gerangschikte verenigingen niet te erkennen.

- Administratieve vereenvoudiging:

"De raden ondersteunen de krachtlijn van het ontwerpdecreet inzake administratieve lastenverlaging voor de omgevingsverenigingen.

... De raden achten het evenwel wenselijk om de verhouding tussen planlast versus basissubsidiebedrag voor alle categorieën van omgevingsverenigingen beter in evenwicht te brengen (zie deel VI)."

Repliek: Het basissubsidiebedrag voor elke categorie is gekoppeld aan en in verhouding tot de omvang van de werking, zoals ook bepaald in de toelichting bij artikel 23 in de nota aan de Vlaamse Regering. De omvang van de werking wordt bepaald door de kernopdrachten, vermeld in de artikelen 6 tot en met 9 van het decreet. Zo is de omvang van de werking van een gewestelijke koepelvereniging of een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving veel groter dan die van een gewestelijke omgevingsvereniging. De omvang van de werking van een gewestelijke omgevingsvereniging is ook groter dan die van een regionale omgevingsvereniging.

In uitvoering van artikel 74 van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, dient een subsidieontvanger een functionele verantwoording en een financiële verantwoording in te dienen na de werkingsperiode. Voor de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving, de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving en voor de gewestelijke omgevingsverenigingen betekent dit een jaarlijkse functionele rapportering aan de hand van een overzicht van de voortgang van de indicatoren en een jaarlijkse financiële rapportering. De regionale verenigingen dienen jaarlijks een financiële rapportering in te dienen en elke twee jaar een overzicht van de indicatoren. Dit betekent voor alle verenigingen een aanzienlijke planlastenverlaging t.a.v. de bestaande regeling. De verenigingen zullen jaarlijks geen uitgebreid voortgangsrapport meer moeten indienen. De jaarlijkse (tweejaarlijks voor de regionale omgevingsverenigingen) voortgangsrapportering is vervangen door het indicatorenoverzicht, wat een beknopte rapportering betreft over de voortgang van de indicatoren uit de meerjarenverbintenis. De omvang van zo een meerjarenverbintenis en dus ook van de rapportering, wordt bepaald door de omvang van de werking. Dit leidt ertoe dat de jaarlijkse rapportering van de indicatoren van de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving omvangrijker zal zijn dan die van de gewestelijke omgevingsverenigingen, waardoor gesteld kan worden dat de planlast in verhouding is tot de basissubsidie. Bovendien staat ook de periodieke opvolging in verhouding tot de voorziene subsidie en de omvang van de werking. Een hogere subsidie leidt tot een intensievere opvolging. Zo worden de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving en de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving extra opgevolgd aan de hand van een jaarlijks gesprek met het departement Omgeving over de resultaten van hun werking en hun financiën (artikel 26 van het ontwerpbesluit, eerste lid). Dit vergt een voorbereiding en een toelichting door deze verenigingen.

- g) Op 26 april 2024 keurde de Vlaamse Regering het ontwerp van besluit een tweede keer principieel goed.
- h) De afdeling Wetgeving van de Raad van State bracht op 29 mei 2024 advies uit (advies 76.321/16).

Het advies gaf aanleiding tot verschillende aanpassingen aan het ontwerp van besluit zoals toegelicht in onderstaande repliek.

- Rechtsgronden in de aanhef (randnr. 6): De Raad van State merkt op dat de rubriek 'Rechtsgronden' in de aanhef dient te worden aangepast aan de opmerkingen die de Raad van State in haar advies formuleerde in de randnrs. 3.1, 3.2 en 4.1-4.9.

Repliek: het advies werd gevolgd:

- de rubriek rechtsgronden werd aangepast aan de opmerkingen gegeven in de randnrs. 3.1, 3.2 en 4.1-4.9 (met uitzondering van de opmerking in randnr. 4.4, zie verder).

- wat betreft de opmerking in randnr. 4.3 over de oprichting van één erkenningscommissie, werden de artikelen 2 tot 5 van het ontwerp aangepast.

- wat betreft de opmerking in randnr. 4.4 over de verwerking van persoonsgegevens en het regelen van bewaartermijnen, dient er gewezen worden op het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer en van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, wat de bewaartermijnen van bestuursdocumenten en persoonsgegevens betreft. Met dit decreet wordt onder meer de maximale bewaartermijn voor vaak voorkomende processen, procedures en verwerkingen van persoonsgegevens decretaal vastgelegd. Deze algemene regeling zorgt ervoor dat er in specifieke decreten niet telkens een maximale bewaartermijn moet worden opgenomen. Ingevolge dit decreet bepaalt het nieuwe artikel III.87 §1/1 Bestuursdecreet inzake bestuursdocumenten die handelen over subsidies dat deze maximaal 10 jaar zullen worden bewaard. De termijn begint te lopen vanaf het ogenblik dat de subsidie is afgehandeld of geweigerd.

- Algemene opmerking. De Raad van State merkt in randnr. 5.2 op dat, wat betreft artikel 24, § 1, vierde lid, van het ontwerp, artikel 18, § 3, vijfde lid, van het decreet van 26 april 2024 reeds in die regel voorziet en dat een overname in het ontwerp van besluit overbodig is.

Repliek: het advies werd gevolgd: de bepaling werd geschrapt.

De Raad van State merkt in randnr. 5.3 op dat de bepaling vermeld in artikel 47, §2, derde lid overbodig is.

Repliek: het advies werd gevolgd: de bepaling werd geschrapt.

De Raad van State merkt in randnr. 5.4 op dat in artikel 55 van het decreet de rechtsgrond ontbreekt voor wat bepaald wordt in artikel 63, derde lid van het ontwerp van besluit.

Repliek: het advies werd gevolgd: de bepaling werd geschrapt.

- Samenstelling van de erkenningscommissie en de begeleidingscommissie. De Raad van State adviseert in randnr. 7 om te bepalen dat voor de erkenningscommissie en de begeleidingscommissie een publieke oproep wordt gedaan om kandidaten te vinden.

Repliek: Het advies wordt niet gevolgd. In het kader van de bestaande regeling wordt ook beroep gedaan op externe experts zonder dat daarvoor een publieke oproep plaatsvindt. Het is in principe de bedoeling om de bestaande werkwijze verder te zetten en de bestaande kanalen te gebruiken om externe experts in te schakelen. Als deze blijken ontoereikend te zijn, kan een publieke oproep alsnog worden overwogen.

- Artikel 12. De Raad van State adviseert in randnr. 8 om in de nota aan de Vlaamse Regering te verduidelijken waarom voor regionale omgevingsverenigingen andere voorwaarden gelden voor de indiening van de erkenningsaanvraag dan voor de gewestelijke omgevingsverenigingen, de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving en gewestelijke ledenverenigingen.

Repliek: het advies werd gevolgd. De verduidelijking werd opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering bij de bespreking van artikel 12.

- Artikel 24. De Raad van State adviseert in randnr. 9 om in artikel 24 'de subsidieverstrekker' te vervangen door 'de minister' en te verduidelijken op welk bedrag die bijstelling betrekking heeft.

Repliek: het advies werd gevolgd.

- Artikel 30. De Raad van State adviseert in randnr. 10 om in artikel 30 te verduidelijken dat de indiening van de functionele rapportering door de regionale omgevingsverenigingen dient te gebeuren in het tweede jaar en in het vierde jaar van de erkenningsperiode.
Repliek: het advies werd gevolgd.

-Artikel 43. De Raad van State adviseert in randnr. 11 om het begrip 'legitimiteit' van de beslissingsstructuren, vermeld in artikel 43, derde lid, 1° te verduidelijken in de nota aan de Vlaamse Regering.

Repliek: het advies werd gevolgd. De verduidelijking werd toegevoegd bij de bespreking van artikel 43, derde lid.

- Artikel 45. De Raad van State merkt in randnr. 12 op dat de voorwaarden vermeld in artikel 45, §1, eerste lid en tweede lid, cumulatief zijn en stelt zich de vraag wat het lot is van een omgevingsvereniging ten aanzien van dewelke geen positieve, maar ook geen negatieve beoordeling zou kunnen worden gegeven. De Raad van State stelt dat in zoverre het nodig wordt geacht om, naast de voorwaarden voor een positieve beoordeling, ook de voorwaarden te bepalen waaronder een omgevingsvereniging een negatieve beoordeling krijgt, erover moet gewaakt worden dat alle hypothesen worden geregeld.

Repliek: het advies werd gevolgd: de tekst van artikel 45, §1, tweede lid werd aangepast. De voorwaarden voor een negatieve beoordeling zijn niet cumulatief van toepassing. Het volstaat om aan een van de voorwaarden te voldoen om een negatieve beoordeling te krijgen.

- Artikel 54. De Raad van State adviseert in randnr. 13 om in artikel 54, §2, eerste lid 'een werkingssubsidies' te vervangen door 'een werkingssubsidie'.

Repliek: het advies werd gevolgd.

- Artikelen 68 tot 70. De Raad van State merkt in randnr. 14 op dat de datum van inwerkingtreding van het decreet en van het ontwerp van besluit dienen aangevuld te worden en de datum vermeld in artikel 68 overeenkomstig dient te worden bepaald.

Repliek: het advies werd gevolgd.

A. ALGEMENE TOELICHTING

a) Probleemstelling en omgevingsanalyse

Milieu- en natuurverenigingen worden vandaag erkend en gesubsidieerd op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015. Sinds 2015 zijn de beleidscontext en de subsidiecontext gewijzigd en is een actualisatie van het subsidiekader nodig om volgende redenen:

Stimuleren van vernieuwing en van kwaliteitsvolle werking in lijn met Vlaamse omgevingsdoelstellingen en de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

Heden zijn 36 milieu- en natuurverenigingen erkend. Deze verenigingen zijn erkend voor onbepaalde duur, waardoor hun subsidie gegarandeerd is, voor zover ze hun subsidieaanvraag elke 5 jaar vernieuwen en aan de erkenningsvoorwaarden blijven voldoen. Doordat de maximale subsidie-enveloppe werd verankerd in het besluit en voorrang wordt gegeven aan erkende verenigingen, is er geen ruimte om nieuwe verenigingen te erkennen en te subsidiëren. Dergelijke erkenning van onbepaalde duur met daaraan gekoppelde subsidie, strookt bovendien niet met een van de richtlijnen voor subsidies uit de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, met name de vijfjaarlijkse beleidsevaluatie die wordt vooropgesteld. Die richtlijn stelt dat elke subsidie of elk subsidiekader elke vijf jaar beleidsmatig moet geëvalueerd worden, waarbij nagegaan wordt in welke mate het beleid dat met de subsidie wordt beoogd en de uitgaven die daarmee samenhangen, doeltreffend

en doelmatig zijn. Die beleidsevaluatie vormt de basis voor een geïnformeerde beslissing van de Vlaamse Regering (of desgevallend via delegatie de gedelegeerde) om de subsidie of het subsidiekader verder te zetten of bij te stellen. Een erkenning van onbepaalde duur met de daaraan gekoppelde subsidie staat haaks op deze de vijfjaarlijkse heroverweging van de subsidie. Het decreet van 26 april 2024 tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten beperkt de erkenning en subsidiëring tot maximaal 5 jaar. Dat betekent dat alle verenigingen, ook die reeds erkend en gesubsidieerd zijn onder de regeling van het decreet van 1991, een erkennings- en subsidiëringaanvraag moeten indienen om voor 5 jaar subsidies te kunnen ontvangen. Alle aanvragen ondergaan een kwalitatieve beoordeling die bepalend is voor de erkenning en de subsidiëring. Zo krijgen alle verenigingen de kans om erkend en gesubsidieerd te worden en worden ze allemaal op gelijke voet behandeld. Een vijfjaarlijkse erkenning en subsidie daagt verenigingen uit om het beste van zichzelf te geven en stimuleert dus vernieuwing.

De minister stelde bovendien in haar beleidsnota Omgeving 2019-2024 dat ze de bestaande steunmaatregelen en subsidies zal evalueren en in lijn zal brengen met de omgevingsprioriteiten met aandacht voor een gerichtere inzet van middelen in functie van de meest prioritaire maatschappelijke noden, kwalitatieve realisaties, toegang tot expertise, administratieve vereenvoudiging, en kostenefficiëntie.

Een nieuw subsidiekader biedt de mogelijkheid om scherper te focussen op een impactgerichte bijdrage aan de realisatie van Vlaamse omgevingsdoelstellingen, kwalitatieve realisaties en het doorvoeren van een administratieve vereenvoudiging, met bijzondere aandacht voor vernieuwing.

Verruiming van de scope van erkenning en subsidiëring.

Het huidige subsidiekader biedt geen ruimte voor een inhoudelijke verbreding naar omgeving en naar andere verenigingen dan milieu- en natuurverenigingen. Die inhoudelijke verbreding is wenselijk want vanuit een omgevingsbenadering wordt immers een geïntegreerd beleid uitgerold met oog op het bevorderen van de leefmilieukwaliteit, de biodiversiteit, de landschapskwaliteit, de ruimtelijke kwaliteit, de klimaatadaptatie en -mitigatie en het circulaire gebruik van grondstoffen. Een sterk ontwikkeld middenveld is daarbij noodzakelijk met oog op een brede maatschappelijke betrokkenheid om samen die maatschappelijke en beleidsdoelstellingen te realiseren. Milieu-, natuur- en ruimteverenigingen en bij uitbreiding alle verenigingen die het bevorderen van de omgevingskwaliteit vooropstellen als hoofddoel, zijn belangrijke actoren van dit middenveld. We spreken voortaan van omgevingsverenigingen.

Meer aandacht voor een resultaatgerichte en impactgedreven werking van de omgevingsverenigingen.

Het nieuwe subsidiekader verlaat de piste van een opgelegd doelstellingenkader met activiteitenmodules. Bij evaluatie van het huidige kader werd immers vastgesteld dat de opgelegde activiteitenmodules met kwantitatieve prestatie-indicatoren (output) ervaren worden als een keurslijf en te richtingbepalend zijn en de vrijheid om zelf te bepalen welke doelstellingen men wil realiseren, beperken. De activiteitsnormen geven wel een indicatie van het bereik (in absolute aantallen), maar weinig informatie over de impact en de realisatie van de doelstellingen die de vereniging zelf vooropstelt.

Het nieuwe subsidiekader vertrekt vanuit het principe van “subsidies in ruil voor kwaliteit” en gaat uit van de zelfsturende capaciteit van elke vereniging. Het nieuwe subsidiekader legt daarom geen kwantitatieve of strikt vormelijke normen op met betrekking tot de werking. We verwachten wel dat omgevingsverenigingen bepaalde rollen vervullen in de maatschappij. Deze zijn de kernopdrachten die gedefinieerd zijn bij de verschillende categorieën in het decreet.

Omgevingsverenigingen kiezen zelf op welke wijze ze deze kernopdrachten opnemen en welke accenten ze inhoudelijk daarbij willen leggen. Bij het indienen van hun erkenningsaanvraag formuleren verenigingen zelf (voldoende ambitieuze, maar realistische) doelstellingen en welke (eind- en tussentijdse) resultaten ze willen behalen. Vervolgens koppelen ze daaraan kwalitatieve

indicatoren, waar mogelijk met een kwantitatieve invulling op vlak van: output, bereik en impact die ze bij de doelgroep beogen of de impact op vlak van omgevingskwaliteit. Vervolgens volgen ze die indicatoren doorheen de subsidieperiode bewust en onderbouwd op. Ze leggen daarbij ook de link naar Vlaamse omgevingsdoelstellingen. Deze doelstellingen en te behalen resultaten worden opgenomen in een meerjarenverbintenis. De subsidie is bedoeld voor de werking die ze uitrolt om die doelstellingen en resultaten te bereiken. De voortgang wordt getoetst op het behalen van de doelstellingen. Kan de vereniging aan het einde van de subsidieperiode niet of onvoldoende aantonen dat de doelstellingen werden bereikt, dan moet ze kunnen aantonen dat haar werking gericht was op het behalen van die doelstellingen m.a.w. dat ze nodige inspanningen leverde om de doelstellingen te bereiken, als verantwoording voor de subsidie. De verantwoordelijkheid voor het formuleren van deze SMART-doelstellingen ligt bij de verenigingen zelf. Dit verplicht hen om zichzelf en hun werking kritisch in vraag te stellen en na te gaan welke impact ze kunnen en wensen te realiseren. Dit biedt hun ook meer 'eigen ruimte' om een missiegedreven werking te realiseren.

Proportionele planlast met oog op een verdere administratieve lastenverlaging voor de omgevingsverenigingen.

Het drastisch verlagen van de administratieve last en interne beheerkost van de subsidieregeling was één van de betrachtingen in het besluit van 2015. Uit het evaluatieonderzoek kwam echter naar voor dat de administratieve last voor de kleinere verenigingen nog steeds te hoog is. De jaarlijkse evaluatie van activiteitenmodules en de periodieke evaluatie met de begeleidingscommissie voor alle vereniging genereert een aanzienlijk interne beheerkost. Het nieuwe subsidiekader wil deze lasten en kosten verder rationaliseren en voorziet daarom in een gedifferentieerde aanpak inzake het indienen van verantwoordingsstukken en de opvolging en evaluatie afhankelijk van de categorie waartoe men behoort.

b) Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering geeft gedeeltelijk uitvoering aan het decreet van 26 april 2024 tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten, meer bepaald aan het doel om omgevingsverenigingen die een structurele werking ontplooiën, bestendigen en professionaliseren en hiermee een betekenisvolle bijdrage leveren aan het bevorderen van de omgevingskwaliteit in het Vlaamse Gewest, te ondersteunen.

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werkt de subsidie-instrumenten die hiervoor worden ingezet verder uit, met name:

- 1° werkingssubsidie voor erkende omgevingsverenigingen;
- 2° startsubsidie voor omgevingsverenigingen.

Door het structureel ondersteunen van omgevingsverenigingen en hen te erkennen in hun maatschappelijke opdracht geeft dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering uitvoering aan het Verdrag van Aarhus dat in artikel 3, 4de lid stelt dat: 'Elke Partij voorziet in passende erkenning van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen en waarborgt dat haar nationale rechtstelsel strookt met deze verplichting'.

Omgevingsverenigingen zijn maatschappelijke organisaties, die zich vanuit hun bestaansreden engageren tot het bevorderen van de omgevingskwaliteit en inzetten op:

- het creëren van betrokkenheid bij omgevingsuitdagingen;
- beleidsparticipatie;
- het verenigen en versterken van individuen en actoren rond omgevingsuitdagingen.

Om de betrokkenheid van burgers of actoren te vergroten zetten zij in op een breed palet aan instrumenten en methodieken gaande van het informeren op een kwaliteitsvolle manier, het

consulteren, de inspraak stimuleren tot het samenwerken met burgers of actoren aan bijvoorbeeld oplossingen voor omgevingsuitdagingen of concrete actie op het terrein zoals een zwerfvuil opruimactie of zelf de bodemkwaliteit meten in de eigen tuin (citizen science).

De Vlaamse Regering erkent bovendien de beleidsrol van de omgevingsverenigingen. Daarom vindt ze het belangrijk dat deze verenigingen participeren aan het beleid, hetzij het Vlaamse beleid, hetzij het lokale beleid, afhankelijk van de categorie. De participatie aan het beleid kent een ruime invulling en slaat op alle fasen van de beleidsvorming. Een vereniging, die vooral een rol opneemt als kenniscentrum, kan bijvoorbeeld vanuit haar kennisopbouwende rol bijdragen aan de beleidsonderbouwing. Het hoeft dus niet altijd te gaan over deelname in adviesraden en andere beleidsorganen. Kritische duiding geven bij een beslissing die genomen is op een toegankelijk manier naar de eigen achterban of het brede publiek is ook een vorm van beleidsparticipatie omdat je zo bijdraagt aan de beleidsuitvoering via communicatie.

Burgers of actoren verenigen en versterken, slaat enerzijds op het belang van 'community building', netwerking en samenwerking bij omgevingsuitdagingen, vanuit het uitgangspunt dat men samen sterker staat. Anderzijds slaat dit op initiatieven die de burger of de actoren versterken in het aangaan van omgevingsuitdagingen. Dat kan gaan over kennisversterking, competenties ontwikkelen, handelingsperspectieven aanbieden en het aanreiken van concrete oplossingen. Ook het faciliteren en het ondersteunen van initiatieven van actoren of burgers valt onder versterken.

c) Subsidiebedragen

De in het ontwerp van besluit voorziene basissubsidiebedragen liggen in de lijn van de subsidiebedragen die de huidige erkende milieu- en natuurverenigingen ontvangen en liggen ook in lijn van vergelijkbaarbare verenigingen uit andere sectoren, zoals aangegeven in onderstaand overzicht.

Categorie	Subsidiebedrag 2023 - erkende milieu- en natuurvereniging	Subsidiebedrag 2024 - erkende milieu- en natuurvereniging na indexatie	Basissubsidie besluit	Benchmark verenigingen uit andere sectoren
Gewestelijke omgevingsvereniging	€ 143.688,65 (*)	€ 148.643,43	€ 150.000	Basissubsidie voor sociaal-culturele volwassenorganisatie met een werking in het Nederlandse taalgebied: € 150.000
Gewestelijke koepelvereniging voor omgeving	€ 1.029.768,55	€ 1.065.277,81	€ 1.080.000	Socius, het steunpunt voor het sociaal-cultureel werk, dat een vergelijkbare werking heeft met de gewestelijke koepelvereniging, maar met een beperktere opdracht, ontving in 2023 € 1.487.220
Gewestelijke ledenvereniging voor omgeving	€ 969.898,39 (**)	€ 1.003.343,16	€ 1.015.000	De gezinsbond, dat een vergelijkbare werking heeft met de gewestelijke ledenvereniging voor omgeving, maar groter is in omvang, ontving in 2023 € 1.833.953
Regionale omgevingsvereniging	€ 80.008,24 (***)	€ 82.767,14	€ 85.000	Basissubsidie voor vereniging informatie en participatie i.k.v. jeugdwerk: € 80.000

(*) Het bedrag dat een erkende gewestelijke thematische vereniging zonder bijkomende subsidie ontvangt.

(**) Het bedrag dat een erkende gewestelijke ledenvereniging van type 2 ontvangt

(**) Het bedrag dat een erkende regionale verenigingen van type 2 ontvangt.

d) Impactanalyse

Maatschappelijke impact

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering voorziet in de mogelijkheid dat het maatschappelijk middenveld zich ontwikkelt en verder professionaliseert rond omgevingsuitdagingen.

Deze subsidie-instrumenten stimuleren een versterkt en gediversifieerd maatschappelijk middenveld dat vanuit een missiegedreven werking op een professionele wijze opereert en bijdraagt aan de omgevingstransities in het Vlaamse Gewest.

De structurele werkingssubsidie voor omgevingsverenigingen, die vandaag al een sterke verankering genieten in de maatschappij en die vanuit hun eigenheid (missiegedreven) een bestaande sterke werking (professionaliteit) hebben, is een belangrijke hefboom voor de realisatie van Vlaamse omgevingsdoelstellingen. Door hun sterke verankering in de maatschappij, waar de overheid soms nog onvoldoende netwerken heeft, kunnen zij een breed actorveld bereiken op een impactvolle manier. Die hefboom uit zich op 2 manieren. Enerzijds kunnen deze maatschappelijke organisaties een grote groep vrijwilligers mobiliseren tot gerichte actie, anderzijds is de hefboom ook financieel van aard. De subsidiemaatregel en de daaraan gekoppelde vereisten waaraan ze moeten voldoen, leveren deze verenigingen de mogelijkheid om extra middelen te genereren via andere inkomsten die ze inzetten voor de realisatie van omgevingsdoelen. Zo kan een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving via een lidmaatschapsbijdrage extra inkomsten genereren om in te zetten voor de realisatie van omgevingsdoelstellingen en haar missie.

De startsubsidie voor nieuwe kansrijke en beloftevolle initiatieven die zich engageren rond actuele problematieken, uitdagingen, inzichten of opportuniteiten rond omgeving geeft startende omgevingsverenigingen een extra duw in de rug om zich verder te ontwikkelen tot een professioneel opererende organisatie met een stabiele financiële en organisatorische structuur. De subsidie is voor deze verenigingen vaak een katalysator voor de financiering om een professioneel onderbouwde werking te kunnen opstarten.

Toets aan Europese Staatssteunregels

De werkingssubsidie voor erkende omgevingsverenigingen en de startsubsidie voor omgevingsverenigingen vormen geen staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Staatssteun veronderstelt dat de overheid een voordeel verleent aan bepaalde ondernemingen met marktverstorende gevolgen als resultaat. Economische activiteiten worden uitdrukkelijk uitgesloten van de subsidiëring voorzien in dit besluit.

De werkingssubsidies mogen enkel aangewend worden voor niet- economische activiteiten ter vervulling van de kernopdrachten van de omgevingsverenigingen. Deze activiteiten die de vereniging hoofdzakelijk ontplooien om hun kernopdrachten op te nemen, worden niet door de markt aangeboden: zij houden verband met het verbeteren van de omgevingskwaliteit, onder meer door het versterken van burgerparticipatie en het opbouwen van kennis inzake omgevingsuitdagingen, en zijn daarmee van algemeen belang en niet-economisch van aard.

De startsubsidie is bedoeld voor de ondersteuning van het opstarten van een verenigingswerking met het oog op een erkenning in een volgende subsidieperiode. De subsidie mag enkel aangewend worden voor niet – economische activiteiten die het mogelijk maken om de kernopdrachten van de desbetreffende categorieën van omgevingsverenigingen te vervullen.

Om te vermijden dat economische activiteiten onrechtstreeks worden gesubsidieerd (kruissubsidiëring) moeten verenigingen, die ook economische activiteiten zouden verrichten bij het vervullen van hun kernopdrachten, een gescheiden boekhouding bijhouden met oog op de controle van de aanwending van de subsidies.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELLEN

HOOFDSTUK 1. DEFINITIES

Artikel 1

Dit artikel definieert verschillende begrippen uit het besluit.

De punten 1° tot en met 7° vergen geen toelichting.

Punt 8° definieert de subsidieperiode. Voor een erkende vereniging komt die periode overeen met de periode van een erkenning nl. vijf jaar. Voor een vereniging met een startsubsidie is die periode twee of drie jaar, naargelang de lancering van de oproep respectievelijk in het tweede of het eerste jaar van een erkenningsperiode plaatsvindt. De subsidieperiode voor een vereniging met een kortlopende erkenning bedraagt 2 jaar.

Punt 9° definieert het werkingsgebied. Het werkingsgebied verschilt naargelang de categorie van omgevingsvereniging. Voor een gewestelijke omgevingsvereniging, een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving en een gewestelijke koepelvereniging voor omgeving is het werkingsgebied het Vlaamse Gewest. Een gewestelijke omgevingsvereniging dient bovendien een actieve werking te hebben in elke Vlaamse provincie, zoals bepaald in artikel 7 van het decreet van 26 april 2024. Een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving heeft minstens 100 lokale afdelingen in elke Vlaamse provincie. Voor een regionale omgevingsvereniging is het werkingsgebied minstens tien aansluitende gemeenten of een gebied van een of meer aansluitende gemeenten met minstens 200.000 inwoners in het totaal, zoals bepaald in artikel 6 van het decreet van 26 april 2024.

Het tweede lid bepaalt dat het departement Omgeving de bevoegde entiteit is.

HOOFDSTUK 2. SAMENSTELLING EN WERKING VAN DE COMMISSIES

Afdeling 1. Erkenningscommissie

Artikel 2

Dit artikel bepaalt in de eerste paragraaf dat de minister een erkenningscommissie opricht met daarin twee afdelingen: een afdeling bevoegd voor de beoordeling van de categorie van de regionale omgevingsverenigingen en een afdeling bevoegd voor de beoordeling van de drie andere categoriën (gewestelijke omgevingsverenigingen, gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en gewestelijke koepelvereniging voor omgeving). De beoordeling van verenigingen met een regionale werking kan immers een andere soort van expertise vergen dan die nodig is voor de beoordeling van de verenigingen met een gewestelijke werking. In de erkenningscommissie zetelen externe experts en vertegenwoordigers van het departement Omgeving.

Het departement Omgeving stelt een lijst samen van externe experts die ze voordraagt voor de erkenningscommissie. De minister benoemt een selectie uit deze lijst als effectief commissielid voor de erkenningscommissie.

Het mandaat van deze commissieleden loopt totdat de minister een beslissing heeft genomen over de toekenning van de erkenning en stopt daarna automatisch.

Bij elke nieuwe erkenningsperiode wordt een nieuwe lijst van externe experts voorgesteld en kiest de minister de effectieve leden uit die lijst, die ze benoemt.

Ook voor de kortlopende erkenning wordt deze erkenningscommissie samengesteld.

De tweede paragraaf verwijst naar de voorwaarden waaraan externe commissieleden moeten voldoen, zoals bepaald in het decreet van 26 april 2024 in artikel 11, § 2, derde lid, meer bepaald: 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de omgevingsverenigingen die ze beoordelen, 2° ze zijn geen personeelslid van de omgevingsverenigingen die ze beoordelen, 3° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de omgevingsverenigingen die ze beoordelen, 4° ze oefenen geen politiek mandaat uit. Het eerste lid legt de verantwoordelijkheid bij het commissielid zelf om te melden als deze niet voldoet aan de gestelde voorwaarden. Het tweede lid geeft het departement Omgeving de mogelijkheid om commissieleden te vervangen als het departement vaststelt dat aan

de vermelde voorwaarden niet is voldaan en het commissielid dit zelf niet heeft gemeld aan het departement.

Artikelen 3 en 4

Deze artikelen vergen geen verdere toelichting.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt dat de externe commissieleden kunnen vergoed worden voor de activiteiten die te maken hebben met de deelname aan de erkenningscommissie en bepaalt de hoogte van die vergoeding. Met werkzaamheden wordt bedoeld:

- a) een voorbereiding die het commissielid aan het departement Omgeving op de afgesproken datum in het afgesproken format indient;
- b) de deelname aan de bespreking van het dossier;
- c) nalezen van het advies over het beoordeelde dossier.

Het tweede lid bepaalt dat de voorzitter een bijkomende vergoeding kan ontvangen. Dat is een éénmalige vergoeding voor de rol van voorzitter, ongeacht het aantal bijeenkomsten van de commissie waarvoor het voorzitterschap wordt opgenomen.

Het derde en vierde lid vergen geen toelichting.

Afdeling 2. De begeleidingscommissie

Artikel 6

Dit artikel bepaalt in de eerste paragraaf dat het departement een lijst samenstelt van externe experts die ze voordraagt voor de pool van commissieleden. De minister maakt een selectie uit die lijst en benoemt de externe experts als commissieleden voor de pool van de begeleidingscommissie.

Een commissielid is benoemd voor de volledige duur van de erkenningsperiode. Bij elke nieuwe erkenningsperiode wordt een nieuwe lijst van externe experts voorgesteld door het departement en kiest de minister de effectieve commissieleden uit die lijst, die ze benoemt.

De tweede paragraaf bepaalt dat er een begeleidingscommissie per vereniging wordt samengesteld bestaande uit minstens 3 personen, waarvan minstens 2 externe experts en minstens één vertegenwoordiger van het departement Omgeving. De externe leden worden gekozen uit de pool van benoemde externe commissieleden. Naast de secretariaatsrol voor de begeleidingscommissies, zoals vermeld in artikel 7, eerste lid, neemt het departement ook een rol op van evaluator in de begeleidingscommissies. De delegatie die instaat voor de evaluatie kan dus ondersteund worden door een medewerker van het departement, die de secretariaatsrol opneemt tijdens het gesprek met de vereniging.

De derde paragraaf bepaalt dat een extern commissielid zich moet onthouden van de evaluatie van een omgevingsvereniging als hij voor die omgevingsvereniging niet voldoet aan de voorwaarden die bepaald zijn in artikel 12, § 2, vierde lid, van het decreet, meer bepaald: 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de omgevingsverenigingen die ze evalueren, 2° ze zijn geen personeelslid of vrijwilliger van de omgevingsverenigingen die ze evalueren, 3° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de omgevingsverenigingen die ze evalueren, 4° ze oefenen geen politiek mandaat uit. Het is de verantwoordelijkheid van het commissielid zelf om dat te melden als hij niet voldoet aan de gestelde voorwaarden en om zich te onthouden van de evaluatie van betrokken omgevingsvereniging.

Het tweede lid geeft het departement de mogelijkheid om commissieleden te vervangen als het departement vaststelt dat aan de vermelde voorwaarden niet is voldaan en het commissielid dit zelf niet heeft gemeld aan het departement.

Artikelen 7 en 8

Deze artikelen vergen geen verdere toelichting.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt dat de externe commissieleden kunnen vergoed worden voor de activiteiten die te maken hebben met de deelname aan de begeleidingscommissie en bepaalt de hoogte van die vergoeding. Met werkzaamheden wordt bedoeld:

- a) de voorbereiding van het gesprek met de vereniging die het commissielid aan het departement op de afgesproken datum in de afgesproken format indient;
- b) de deelname aan het gesprek en de hoorzitting, indien van toepassing, met de vereniging;
- c) het nalezen van het verslag van het gesprek met de vereniging en van het verslag van de hoorzitting, indien van toepassing, dat een advies inhoudt aan de vereniging;
- d) het ondertekenen van het verslag van het gesprek met de vereniging en het verslag van de hoorzitting indien van toepassing.

Het tweede en derde lid vergen geen toelichting.

HOOFDSTUK 3. DE PROCEDURE TOT ERKENNING VAN OMGEVINGSVERENIGINGEN

Afdeling 1. De aanvraagprocedure

Artikel 10

Dit artikel vergt geen verdere toelichting.

Artikel 11

De eerste paragraaf bepaalt welke onderdelen het meerjarenplan van een gewestelijke omgevingsvereniging, een gewestelijke koepelvereniging voor omgeving of een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving moet beschrijven. In deze beschrijving moet de vereniging voldoende informatie geven om de toetsing van de erkenningsvoorwaarden en de beoordeling van de kwaliteit van de werking, op basis van de beoordelingscriteria, mogelijk te maken.

De tweede paragraaf bepaalt dat de omgevingsverenigingen een meerjarenverbintenis moeten toevoegen bij het meerjarenplan. De verenigingen maken dit op aan de hand van een sjabloon dat het departement Omgeving via zijn website ter beschikking zal stellen. Verder beschrijft het tweede lid de onderdelen die uitgewerkt moeten worden in de meerjarenverbintenis.

Artikel 12

De eerste paragraaf bepaalt welke onderdelen het meerjarenplan van een regionale omgevingsvereniging moet beschrijven. In deze beschrijving moet de vereniging voldoende informatie geven om de toetsing van de erkenningsvoorwaarden en de beoordeling van de kwaliteit van de werking, op basis van de beoordelingscriteria, mogelijk te maken.

Een regionale omgevingsverenigingen moet minder onderdelen uitwerken in haar meerjarenplan dan de andere categorieën van verenigingen omdat haar kernopdracht ook minder omvangrijk is. De beoordeling van de werking gebeurt wel op basis van dezelfde beoordelingscriteria.

De tweede paragraaf bepaalt dat de omgevingsverenigingen een meerjarenverbintenis moeten toevoegen bij het meerjarenplan. De verenigingen maken dit op aan de hand van een sjabloon dat het departement Omgeving via zijn website ter beschikking zal stellen. Verder beschrijft het tweede lid de onderdelen die uitgewerkt moeten worden in de meerjarenverbintenis.

Afdeling 2. Beoordeling van de ontvankelijkheidsvoorwaarden en de erkenningsvoorwaarden

Artikel 13

Dit artikel bepaalt wie het ontvankelijkheidsonderzoek voert en de termijn waarbinnen dat moet gebeuren. Dit artikel bepaalt ook dat onvolledige aanvragen kunnen vervolledigd worden binnen een termijn van tien dagen nadat het departement de onvolledigheid heeft gemeld aan de

vereniging. Gebeurt dit niet, of te laat, dan wordt de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard. Verder bepaalt dit artikel dat enkel ontvankelijke aanvragen ter beoordeling zullen worden voorgelegd aan de erkenningscommissie. Niet-ontvankelijke aanvragen worden niet getoetst aan de erkenningsvoorwaarden en ook niet beoordeeld door de erkenningscommissie. Over deze aanvragen moet de minister ook geen beslissing nemen. Het departement Omgeving brengt de vereniging schriftelijk op de hoogte van de niet-ontvankelijkheid van haar aanvraag en motiveert deze beslissing.

Artikel 14

Dit artikel bepaalt de wijze waarop de erkenningsvoorwaarden, vermeld in artikel 15 van het decreet van 26 april 2024, getoetst worden.

Het eerste lid verwijst naar het eerste erkenningscriterium uit het vermelde decreet. De vereniging moet via haar statuten kunnen aantonen dat ze zich hoofdzakelijk inzet voor het bevorderen van de omgevingskwaliteit. Dat moet dus blijken uit het belangeloze doel dat ze vooropstelt en de activiteiten die ze tot voorwerp heeft.

Het tweede lid bepaalt dat een vereniging die een erkenning aanvraagt op de uiterste indieningsdatum van de erkenningsaanvraag minstens 2 jaar en 10 dagen bestaat. Dit betekent dat de vzw of stichting minstens 2 jaar en 10 dagen voorafgaand aan die datum werd opgericht. Dat moet blijken uit de oprichtingsakte van de vereniging of uit andere documenten, waaruit duidelijk blijkt dat de vereniging minstens 2 jaar en 10 dagen bestaat, zoals gedateerde verslagen van het bestuursorgaan van de vereniging, publicaties, financiële verslagen.... Uit de jaarverslagen van de voorbije 2 jaren moet blijken dat de vereniging een werking had die het bevorderen van de omgevingskwaliteit vooropstelde. Dit moet dan blijken uit de activiteiten die in die jaarverslagen zijn vermeld.

Enkel een niet erkende omgevingsvereniging moet dit specifiek aantonen omdat een erkende omgevingsvereniging door haar erkenning al aan deze voorwaarde voldoet.

Het derde lid bepaalt dat de financiële draagkracht van een vereniging moet blijken uit haar inkomsten, die voor minstens 20% afkomstig moeten zijn van andere financiering dan de werkingssubsidie die ze verkrijgt in het kader van de erkenning in uitvoering van dit besluit. Dit is een erkenningsvoorwaarde die elk jaar van de erkenningsperiode geldt. De vereniging moet dus via de meerjarenbegroting aantonen dat minimaal 20% van haar inkomsten uit andere bronnen komt. Een vereniging voldoet op korte en langere termijn aan haar financiële verplichtingen als ze voldoet aan de verplichtingen tot betaling van haar belastingen of sociale zekerheidsbijdragen. De voorwaarden die hiervoor van toepassing zijn, zijn de voorwaarden die gelden voor kandidaten en inschrijvers in het kader van overheidsopdrachten, zoals vermeld in art. 68 van de Wet Overheidsopdrachten en in art. 62 en 63 van het Koninklijk Besluit Plaatsing.

Het vierde lid bepaalt op welke wijze de vereniging moet kunnen aantonen dat ze een onafhankelijke en zelfstandige werking ontplooit. Ze staat zelf in voor het beheren van de financiële middelen, voor het personeelsbeleid van de vereniging en stelt zelf het personeel te werk en bepaalt de opdrachten van dat personeel. Het bestuur en het management van de vereniging zijn onafhankelijk. Daarmee wordt bedoeld dat:

- de persoon of personen die belast is of zijn met de dagelijkse leiding geen stemrecht in het bestuursorgaan heeft of hebben;
- de persoon of personen die belast is of zijn met de dagelijkse leiding, personeel van de vereniging is of zijn;
- stemgerechtigde bestuursleden geen personeelsleden van de vereniging zijn of niet als freelancer of bezoldigde opdrachtnemer in dienst van de vereniging zijn.

De omgevingsvereniging bepaalt zelf haar eigen activiteitenprogramma en voert dit programma uit in eigen naam. De vereniging beschikt tevens over een eigen post-of bankrekeningnummer. De vereniging voert ook een eigen communicatiebeleid, dat minstens als volgt tot uiting komt:

- een eigen website hebben waarop minstens informatie over wat de vereniging doet en waarom, wie de vereniging vertegenwoordigt en hoe je de vereniging kunt contacteren, te vinden is;

- beschikken over een eigen secretariaat dat duidelijk kan worden onderscheiden van elke andere vereniging. Dit betekent dat de vereniging minstens telefonisch bereikbaar is voor het publiek op vaste dagen en uren die de contactnemer makkelijk kan raadplegen op de website;
- beschikken over een algemeen e-mailadres of een contactformulier dat een contactnemer makkelijk kan terugvinden op de website van de vereniging.

Het vijfde lid bepaalt dat de vereniging aan de hand van de bestaande werking moet kunnen aantonen dat ze al de kernopdrachten en activiteiten, die voor haar categorie van toepassing zijn, al opneemt.

Artikel 15

Het eerste lid bepaalt dat de erkenningscommissie een negatief advies geeft over de erkenningsaanvraag als een omgevingsvereniging niet voldoet aan de erkenningsvoorwaarden. Het negatief advies houdt in om de vereniging niet te erkennen omdat deze niet aan een of meer erkenningsvoorwaarden voldoet.

Het tweede lid bepaalt dat het departement Omgeving, als het vaststelt dat een omgevingsvereniging niet meer aan een of meerdere erkenningsvoorwaarden voldoet in de loop van de erkenningsperiode, de minister zal adviseren ofwel om de erkenning in te trekken en de daaraan verbonden subsidie stop te zetten, of om de subsidie aan te passen. Een aanpassing van de subsidie is aan de orde als de vereniging voor een bepaald jaar van de erkenningsperiode niet meer zou voldoen aan de voorwaarde dat ze 20 % van de inkomsten uit andere bronnen moet halen dan de subsidie die ze in het kader van haar erkenning ontvangt. De subsidie zou dan kunnen herleid worden tot 80 % van de inkomsten. Subsidies die dan te veel werden uitbetaald, zullen dan ook verhoudingsgewijs teruggevorderd worden.

Afdeling 3. Beoordeling van de kwaliteit van de werking

Artikel 16

Dit artikel bepaalt dat de inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit van de werking door de erkenningscommissie, zoals voorzien in artikel 17 van het decreet van 26 april 2024, bestaat uit een kwalitatieve beoordeling die beschrijvend is en die resulteert in een kwantitatieve score. De score wordt toegekend op basis van het beoordelingskader (zie toelichting bij artikel 18). De erkenningscommissie kan daarvoor alle informatie gebruiken die over de vereniging publiek beschikbaar is, bijvoorbeeld ook informatie op de website van de vereniging.

Artikel 17

Dit artikel bepaalt de subcriteria die van toepassing zijn voor de beoordeling van de beoordelingscriteria die vermeld zijn in artikel 17 van het decreet van 26 april 2024.

Het eerste lid bepaalt de subcriteria voor het criterium “de mate waarin de omgevingsvereniging bijdraagt aan de verbetering van de omgevingskwaliteit”, vermeld in artikel 17, 1° van het voormelde decreet.

1° Een sterk geformuleerde visie en missie geeft in een oogopslag duidelijk aan waar de vereniging voor gaat en staat, tot wie ze richt, wat haar focus is, haar ‘corebusiness’, haar bestaansreden is. Hiermee onderscheidt een vereniging zich van anderen. Het taalgebruik is helder, specifiek, eenvoudig en inspirerend. Dit criterium gaat ook na in welke mate die visie en missie de verbetering van de omgevingskwaliteit in zich dragen. Heldere doelstellingen volgen uit een sterke visie en missie en hangen ermee samen. Een doelstelling op het strategische niveau formuleert een streefbeeld op langere termijn (wat stel je voorop, waar streef je naar), een doelstelling op het operationele niveau geeft meer aan wat je gaat realiseren op kortere termijn en op welke wijze je dat zal doen. Operationele doelstellingen worden ook SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) geformuleerd en zijn de basis voor de meerjarenverbintenis. Dit subcriterium gaat ook na in welke mate er doelstellingen geformuleerd zijn rond aspecten van verbetering van de omgevingskwaliteit.

2° Dit subcriterium zegt veel over de verankering van de missie en visie in de gehele organisatie. Een meerjarenplan dat niet coherent is, brengt geen coherent verhaal naar buiten. We moeten ook wel

verder kijken dan het meerjarenplan alleen. Ook andere informatiebronnen geven een beeld van de coherentie van de werking, zoals de website van de vereniging, ledentijdschrift, activiteiten op het terrein. Dit criterium evalueert de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het meerjarenplan en geeft aan in welke mate een vereniging zelf een sterk verhaal heeft en uitdraagt en in welke mate dat verhaal de verbetering van de omgevingskwaliteit vooropstelt.

3° Met de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen streeft de Vlaamse Regering naar een breed netwerk van omgevingsverenigingen in Vlaanderen die vanuit maatschappelijk perspectief, vanuit hun eigen missiegedreven werking de omgevingskwaliteit in Vlaanderen verbeteren. De vereniging duidt in haar meerjarenverbintenis specifiek aan op welke wijze de voorgestelde doelstellingen een impact hebben op de (de lokale doorwerking/verankering van) de Vlaamse omgevingsdoelstellingen indien deze voorhanden zijn. De erkenningscommissie kijkt naar de ambitie, de haalbaarheid, de positionering, de samenwerking en naar de zichtbaarheid van de impact op het terrein.

4° Binnen dit subcriterium gaat de erkenningscommissie na in welke mate de vereniging (gedrags)verandering in de maatschappij beoogt en daarvoor de meest optimale instrumenten voor inzet i.f.v. doelgroepen die worden beoogd. Er wordt daarbij ook gekeken naar de positionering van de vereniging en de samenwerking en of deze de impact ondersteunen of net verhinderen. Ook ambitie is een element dat hier mee wordt genomen.

5° De maatschappij verandert voortdurend, de omgevingsuitdagingen evolueren mee met de maatschappelijke veranderingen. Dit subcriterium gaat na in welke mate een vereniging kan inspelen en inspeelt op een veranderende omgeving, in welke mate ze nieuwe uitdagingen oppikt en ermee aan de slag gaat.

Het tweede lid bepaalt dat het beoordelingscriterium “de mate waarin de omgevingsvereniging de kernopdrachten vervult die voor haar categorie van toepassing zijn” vermeld in artikel 17, 2° van het decreet van 26 april 2024, wordt beoordeeld aan de hand van de beoordeling van de mate waarin de vereniging elke kernopdracht afzonderlijk vervult.

Het derde lid bepaalt de subcriteria voor het beoordelingscriterium “de kwaliteit en performantie van de zakelijke werking” vermeld in artikel 17, 3° van het decreet van 26 april 2024:

1° Een vereniging moet financieel gezond zijn op moment van haar erkenningsvraag. Binnen dit subcriterium kijken we naar het beleid dat ze voert om die financiële gezondheid verder te garanderen. We kijken o.a. naar de bronnen van inkomsten en in welke mate de vereniging deze diversifieert. We kijken ook naar de wijze waarop de financiën worden opgevolgd binnen de vereniging.

2° Dit subcriterium kijkt zowel naar de omkadering die geboden worden voor de individuele ontwikkeling van de medewerkers (vorming, functioneringsgesprekken, kantoormiddelen...) als naar de omkadering om performante teams te bekomen (overleg, kennisdeling, teamgesprekken...). Hierbinnen wordt ook gekeken naar de aandacht die de vereniging geeft aan het welzijn van de medewerker(s).

3° Onderdelen van goed bestuur, die hier specifiek worden beoordeeld, hebben te maken met transparantie, democratie en interne verantwoording en controle in de vereniging. Het betreft:

- de transparantie en openheid over de doelstellingen, het beleid, de werking, de resultaten en de financiën van de vereniging;
- een duidelijke rolverdeling en functiescheiding tussen de uitvoering, het bestuur en het toezicht van de vereniging;
- een evenwichtige en diverse samenstelling van de bestuursorganen van de vereniging, die deskundigheid en betrokkenheid waarborgt;
- een verantwoordelijk en bevoegd management, dat de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie op zich neemt;
- een respectvolle en constructieve relatie met stakeholders, die inspraak en participatie bevordert.

Daarnaast moet de vereniging een zelfevaluatie doen m.b.t. goed bestuur en gaan we na of ze aan de slag gaat met de werkpunten die uit die evaluatie naar boven komen. Een gezond financieel en personeelsbeleid behoren ook tot goed bestuur, maar deze worden al beoordeeld bij 1° en 2°. De erkenningscommissie beoordeelt de toestand en in welke mate de vereniging verbeterpunten formuleert waar nodig.

4° Dit subcriterium legt de relatie tussen de zakelijke werking en de inhoudelijk werking. Er wordt beoordeeld in welke mate de financiële middelen en het financiële beleid, de personeelsstructuur en het personeelsbeleid, de ICT-voorzieningen, het communicatiebeleid en de organisatiestructuur de inhoudelijk werking ondersteunen.

Artikel 18

Het beoordelingskader laat toe om op basis van een kwalitatieve beoordeling van de subcriteria en een weging van de beoordelingscriteria een score toe te kennen per beoordelingscriterium. Dit artikel bepaalt welke onderdelen het beoordelingskader zal bevatten:

1° de wijze waarop per criterium uit artikel 17, 1° tot en met 3° van het decreet van 26 april 2024 een score kan worden toegekend alsook een totaalscore voor die drie criteria samen;

2° met kwalitatieve waarde bedoelen we voor criterium 4° en 5° van artikel 17 van voormelde decreet, de waarde die toegekend wordt bij een positieve beoordeling en bij een negatieve beoordeling;

3° tot slot zal voor elke van de vermelde criteria bepaald worden welke de drempelscore (crit. 1°-3°) en waarde (crit. 4° en 5°) moet zijn om in aanmerking te komen voor een verhoging of een verlaging van de basissubsidie, zoals bepaald in artikel 21.

Het beoordelingskader wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de minister voor de uiterste indieningsdatum van de erkenningsaanvragen.

Artikel 19

Het eerste lid bepaalt tot welke beoordeling de erkenningscommissie tussentijds kan komen op basis van de beoordeling van elk afzonderlijk criterium.

Het tweede lid bepaalt de minimale scores (totaal en criteria 1°-3°) en waarden (criteria 4°-5°) die een vereniging moet behalen om een positieve beoordeling te kunnen krijgen.

Het derde lid bepaalt de scores (totaal en criteria 1°-3°) en waarden (criteria 4°-5°) die leiden tot een negatieve beoordeling.

Het vierde lid bepaalt wanneer een vereniging een voorwaardelijke positieve beoordeling kan krijgen. In dat geval krijgt ze een totale score en een score voor elke van de criteria 1° - 3° van minstens 50 % en het criterium 5°, als dat van toepassing is wordt positief beoordeeld, maar de kwaliteit van de meerjarenverbintenis voldoet niet. Het is een voorwaardelijk positieve beoordeling omdat de vereniging de kans krijgt om haar meerjarenverbintenis te verbeteren met oog op een positieve beoordeling (zie verder).

Artikel 20

De eerste paragraaf werkt de procedure uit voor de omgevingsvereniging om een nieuwe, verbeterde versie van de meerjarenverbintenis te kunnen indienen, bij een voorwaardelijke positieve beoordeling als vermeld in artikel 19, eerste lid, 2°. Een vereniging houdt best rekening met het advies van de erkenningscommissie over de meerjarenverbintenis bij de herwerking ervan.

De tweede paragraaf bepaalt tot welke beoordeling de erkenningscommissie kan komen. De erkenningscommissie beoordeelt enkel de meerjarenverbintenis opnieuw. Deze beoordeling zal bepalen of de vereniging een positieve of een negatieve beoordeling zal krijgen. Deze beoordeling is dan een definitieve beoordeling. Het tweede lid stelt dat een niet ingediende of te laat ingediende meerjarenverbintenis, na de vraag om deze aan te passen, tot een negatieve beoordeling leidt.

Artikel 21

De eerste paragraaf bepaalt de adviesverlening aan de minister na een positieve of een negatieve beoordeling. Het derde lid bepaalt dat de erkenningscommissie een voorstel kan doen in haar advies om de basissubsidie voor de vereniging te verhogen of te verlagen op basis van haar beoordeling binnen de drempelscores en waardes die van toepassing zijn voor een verhoging of verlaging.

De tweede paragraaf bepaalt uit welke onderdelen het advies van de erkenningscommissie aan de minister moet bestaan. Naast een verslag van de beoordeling van elke vereniging van de erkenningsvoorwaarden, en van de beoordeling van de kwaliteit van de werking van de verenigingen

die voldoen aan de erkenningsvoorwaarden, bevat het advies het overzicht van de verenigingen die niet voldoen aan de erkenningsvoorwaarden en worden voor elke categorie van verenigingen afzonderlijk de verenigingen die voldoen aan de erkenningsvoorwaarden gerangschikt volgens hun scores t.g.v. kwalitatieve beoordeling. Afhankelijk van de score en de beoordeling die daarvoor de basis vormt (zie artikel 19), worden ze al dan niet voorgedragen tot erkenning. Het advies bevat ook, indien van toepassing, een gemotiveerd voorstel voor een verlaging of verhoging van de subsidie voor de verenigingen die voor erkenning worden voorgedragen.

Artikel 22

Dit artikel bepaalt de uiterste datum voor de beslissing van de minister over de erkenning. Het tweede lid bepaalt dat er minder verenigingen erkend kunnen worden dan dat er voorgedragen worden door de erkenningscommissie als blijkt dat het beschikbare budget ontoereikend is om alle voorgedragen verenigingen te erkennen. De rangschikking bepaalt dan de keuze van de afvallers, nl. de verenigingen met de laagste score. Het beschikbare budget is het volledige beschikbare budget voor alle categorieën van verenigingen. Er wordt geen enveloppe per categorie bepaald. De minister beschikt over de optie om bij een tekort aan budget hetzij binnen een categorie verenigingen, hetzij binnen meerdere of alle categorieën de laagst gerangschikte verenigingen niet te erkennen.

HOOFDSTUK 4. SUBSIDIËRING VAN DE ERKENDE OMGEVINGSVERENIGINGEN

Artikel 23

Het eerste tot en met het vierde lid bepalen de basissubsidiebedragen voor elke categorie. Deze bedragen vormen de basis voor de jaarlijkse werkingssubsidie. De basissubsidie houdt rekening met de omvang van de werking. De bedragen liggen in de lijn van de bedragen die erkende milieu- en natuurverenigingen ontvangen in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen van 18 december 2015.

Het vijfde lid bepaalt dat de basissubsidie vanaf de inwerkingtreding van dit besluit per erkenningsperiode kan geïndexeerd worden op basis van de evolutie van de gezondheidsindex. De nieuwe basissubsidie vormt dan de basis om de werkingssubsidie te bepalen. Dit lid bepaalt dus ook dat de basissubsidie bij de start van de eerste erkenningsperiode hoger kan liggen dan de bedragen die bepaald zijn in dit artikel.

Artikel 24

De eerste paragraaf bepaalt de uiterste datum van de beslissing van de minister over de hoogte van de werkingssubsidie. De minister beslist binnen het budget dat beschikbaar is voor de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen. Aangezien elke vereniging die erkend wordt, een subsidie zal ontvangen, zal de minister bij haar beslissing over de erkenning rekening houden met het beschikbare budget, zoals ook bepaald in de toelichting van artikel 22. Aangezien de hoogte van de subsidie kan variëren naargelang de beoordeling, kan de minister beslissen om een hogere of een lagere subsidie toe te kennen dan de basissubsidie, eveneens binnen de budgettaire marge. De minister heeft ook de optie om geen verhoging of verlaging van de subsidie toe te passen. Deze paragraaf bepaalt ook dat het subsidiebedrag eenzijdig naar beneden kan worden bijgesteld door de minister omwille van besparingsmaatregelen of beleidswijzigingen. Deze beslissing wordt samen met de beslissing tot erkenning genomen in een ministerieel besluit, dat via een beveiligde zending aan de vereniging wordt bezorgd.

De tweede paragraaf bepaalt de wijze van toekenning van de werkingssubsidie en de uitbetaling ervan. Erkende verenigingen krijgen een eerste schijf van 70% van de subsidie bij de start van het werkingsjaar. Hiervoor moet de vereniging geen verantwoordingsstukken indienen. Het saldo wordt pas in het volgende jaar uitbetaald, nadat de vereniging een verantwoording heeft ingediend. Voor regionale omgevingsverenigingen, die na het tweede en vierde werkingsjaar geen functionele verantwoording moeten indienen, zal dit saldo pas uitbetaald worden na het indienen van de financiële rapportering.

Het tweede lid bepaalt dat de minister de jaarlijkse toekenning van de subsidie, nadat ze beslist heeft over de hoogte van de werkingssubsidie die geldt voor de volledige erkenningsperiode, kan delegeren naar het hoofd van het departement Omgeving.

HOOFDSTUK 5. VOORTGANGSCONTROLE EN TUSSENTIJDSE EVALUATIE VAN DE ERKENDE EN GESUBSIDIEERDE OMGEVINGSVERENIGINGEN

Afdeling 1. Gewestelijke omgevingsverenigingen, gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en gewestelijke koepelvereniging voor omgeving

Onderafdeling 1. Functionele en financiële rapportering en voortgangscntrole

Artikel 25

De eerste paragraaf bepaalt in het eerste lid de uiterste indieningsdatum voor de functionele rapportering voor de gewestelijke omgevingsverenigingen, de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving en de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving.

Het tweede lid bepaalt dat de functionele rapportering die betrekking heeft op het laatste werkingsjaar samen met de eindrapportering moet worden ingediend.

Het derde lid bepaalt waaruit de functionele rapportering moet bestaan. De vereniging rapporteert aan de hand van de indicatoren, die ze opgenomen heeft in haar meerjarenverbintenis. Ze geeft daarbij aan in welke mate de vooropgestelde streefwaarde voor elke indicator werd behaald en motiveert het resultaat. Deze rapportering geeft in een oogopslag een zicht op de voortgang van de realisatie van de doelstellingen van de vereniging. Het departement Omgeving zal hiervoor een sjabloon ter beschikking stellen.

De tweede paragraaf bepaalt de modaliteiten voor de financiële rapportering. In het eerste lid wordt de uiterste datum van indiening vastgelegd. Het tweede lid bepaalt waaruit de financiële rapportering moet bestaan. De financiële rapportering bestaat uit 2 delen. Het eerste deel is gelijk aan de financiële rapportering die verenigingen in het kader van het voldoen aan hun financiële verplichtingen minimaal moeten indienen bij de daartoe bevoegde instanties volgens het wetboek van vennootschappen en verenigingen. Het tweede deel van de rapportering betreft een overzicht van de subsidies die de vereniging in het voorbije jaar ontving. Op basis van dit overzicht kan het departement Omgeving nagaan of er sprake kan zijn van dubbele subsidiëring. Het departement stelt hiervoor een sjabloon ter beschikking. Het derde lid bepaalt dat het departement bijkomende informatie kan opvragen om na te gaan of de subsidies die de vereniging heeft ontvangen t.g.v. haar erkenning, werden aangewend voor niet-economische activiteiten om ongeoorloofde staatssteun uit te kunnen sluiten. Die bijkomende informatie kan bijvoorbeeld bestaan uit een gedetailleerd overzicht van de uitgaven waarvoor de subsidie werd aangewend. Als het departement dubbele subsidiëring vaststelt of vaststelt dat de subsidie werd aangewend voor economische activiteiten, zal het dat deel van de subsidie terugvorderen op basis van artikel 36 van dit besluit.

Artikel 26

Het eerste lid bepaalt dat het departement Omgeving de voortgang van de meerjarenverbintenis van de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving en de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving zal opvolgen aan de hand van het overzicht van de indicatoren, die de verenigingen als functionele rapportering moeten indienen, de financiële verslaggeving en een gesprek met de vereniging. Tijdens dat gesprek geeft de vereniging toelichting over de voortgang van de meerjarenverbintenis en kan het departement vragen stellen en verbetervoorstellen formuleren. Van het gesprek wordt een beknopt verslag gemaakt en aan de vereniging bezorgd.

Het tweede lid bepaalt dat de voortgang van de meerjarenverbintenis van de gewestelijke omgevingsverenigingen jaarlijks wordt opgevolgd aan de hand van de ingediende rapporteringen.

Onderafdeling 2. Evaluatie in de loop van de erkenningsperiode

Artikel 27

Het eerste lid bepaalt de termijn waarbinnen en de wijze waarop het voortgangsverslag van gewestelijke omgevingsverenigingen, gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving moet ingediend worden.

Het tweede lid beschrijft de onderdelen die uitgewerkt moeten worden in het voortgangsverslag.

Artikel 28

De eerste paragraaf bepaalt in het eerste lid dat de begeleidingscommissie de evaluatiecriteria beoordeelt op basis van het voortgangsverslag, de informatie die over de vereniging publiek beschikbaar is en het gesprek met de vereniging. De gesprekken met de gewestelijke omgevingsverenigingen, de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving, vinden plaats in het derde jaar van de erkenningsperiode. Tijdens het gesprek geeft de vereniging een toelichting bij de tussentijdse stand van zaken van de realisatie van haar meerjarenverbintenis en haar werking zoals beschreven in haar meerjarenplan. Daarna volgt een gesprek waarbij de vereniging vragen van de begeleidingscommissie, die vooraf alle documenten heeft gelezen, zal beantwoorden. De begeleidingscommissie richt haar vragen op het bekomen van voldoende informatie om de evaluatiecriteria te kunnen beoordelen.

Het tweede lid bepaalt dat de begeleidingscommissie toegang heeft tot alle documenten waarover het departement Omgeving in het kader van eerdere erkenningen beschikt. Dit biedt de begeleidingscommissie de mogelijkheid om een meer volledig beeld van de gehele werking van de vereniging te krijgen en om na te gaan in welke mate vragen die de commissie zou hebben al eerder aan bod kwamen.

Het derde lid bepaalt dat de evaluatiecriteria kwalitatief en beschrijvend worden beoordeeld.

De tweede paragraaf beschrijft voor elk evaluatiecriterium de subcriteria op basis waarvan het desbetreffende criterium wordt beoordeeld. Deze paragraaf geeft inzicht in de elementen waar de beoordelingscommissie mee rekening zal houden bij de beoordeling van het evaluatiecriterium.

Het eerste lid bepaalt de subcriteria voor het evaluatiecriterium “de voortgang van het meerjarenplan en de meerjarenverbintenis”.

Het tweede lid bepaalt de subcriteria voor het evaluatiecriterium “de mate waarin de vereniging heeft bijgedragen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit”. Er wordt hierbij verwezen naar de bijdrage aan de Vlaamse omgevingsdoelstellingen.

Het derde lid bepaalt de subcriteria voor het evaluatiecriterium “de mate waarin de vereniging haar opdrachten vervult”.

Het vierde lid bepaalt de subcriteria voor het evaluatiecriterium “de kwaliteit en performantie van de zakelijke werking”.

De derde paragraaf bepaalt dat de begeleidingscommissie haar evaluatie in een verslag neerschrijft. Dit verslag geeft per evaluatiecriterium een duidelijke beschrijvende evaluatie gebaseerd op de beoordeling van de subcriteria. Zoals bepaald in artikel 20, vierde en vijfde lid, van het decreet van 26 april 2024 vermeldt het verslag bij een negatieve evaluatie, de aanbevelingen die de begeleidingscommissie vooropstelt voor de omgevingsvereniging. Aanbevelingen zijn bedoeld om tekortkomingen in de werking van de omgevingsvereniging weg te werken met het oog op een nieuwe aanvraag tot erkenning en subsidiëring voor de volgende erkenningsperiode.

Artikel 29

Dit artikel bepaalt de mogelijkheid tot en de procedure voor het horen van de vereniging die een negatieve tussentijdse evaluatie ontvangt van de begeleidingscommissie.

Afdeling 2. Regionale omgevingsverenigingen

Onderafdeling 1. Functionele en financiële rapportering en voortgangscontrole

Artikel 30

De eerste paragraaf bepaalt in het eerste lid de termijn waarbinnen en de wijze waarop de functionele rapportering voor de regionale omgevingsverenigingen, in het tweede en het vierde jaar van de erkenningsperiode, moet ingediend worden.

Het tweede lid bepaalt waaruit de functionele rapportering moet bestaan. De vereniging rapporteert aan de hand van de indicatoren, die ze opgenomen heeft in haar meerjarenverbintenis. Ze geeft daarbij aan in welke mate de vooropgestelde streefwaarde voor elke indicator werd behaald en motiveert het resultaat. Deze rapportering geeft in een oogopslag een zicht op de voortgang van de realisatie van de doelstellingen van de vereniging. Het departement Omgeving zal hiervoor een sjabloon ter beschikking stellen.

De tweede paragraaf bepaalt de modaliteiten voor de financiële rapportering. In het eerste lid wordt de uiterste datum van indiening vastgelegd. Het tweede lid bepaalt waaruit de financiële rapportering moet bestaan. De financiële rapportering bestaat uit 2 delen. Het eerste deel is gelijk aan de financiële rapportering die verenigingen in het kader van het voldoen aan hun financiële verplichtingen minimaal moeten indienen bij de daartoe bevoegde instanties volgens het wetboek van vennootschappen en verenigingen. Het tweede deel van de rapportering betreft een overzicht van de subsidies die de vereniging in het voorbij jaar ontving. Op basis van dit overzicht kan het departement nagaan of sprake kan zijn van dubbele subsidiëring. Het departement stelt hiervoor een sjabloon ter beschikking. Het derde lid bepaalt dat het departement bijkomende informatie kan opvragen om na te gaan of de subsidies die de vereniging heeft ontvangen werden aangewend voor niet-economische activiteiten om ongeoorloofde staatssteun uit te kunnen sluiten. Die bijkomende informatie kan bijvoorbeeld bestaan uit een gedetailleerd overzicht van de uitgaven waarvoor de subsidie werd aangewend. Als het departement dubbele subsidiëring vaststelt of vaststelt dat de subsidie werd aangewend voor economische activiteiten, zal het dat deel van de subsidie terugvorderen op basis van artikel 36 van dit besluit.

Artikel 31

Dit artikel bepaalt dat het departement Omgeving de voortgang van de meerjarenverbintenis van de regionale omgevingsverenigingen zal opvolgen, nadat de vereniging een functionele rapportering heeft ingediend. Dat is dus in het tweede en vierde werkingsjaar. Het departement volgt de voortgang op aan de hand van het overzicht van de indicatoren, die de verenigingen als functionele rapportering moeten indienen. Het departement schrijft zijn bevindingen neer in een verslag en bezorgt dat verslag aan de vereniging voor 1 oktober.

Onderafdeling 2. Evaluatie in de loop van de erkenningsperiode

Artikel 32

De eerste paragraaf bepaalt dat het departement Omgeving de termijn bepaalt waarbinnen de vereniging een voortgangsverslag moet indienen. Zoals in het decreet van 26 april 2024 bepaald, moet niet elke vereniging een voortgangsverslag indienen. Enkel de verenigingen waarbij het departement vaststelt dat de voortgang van de meerjarenverbintenis ontoereikend is, moeten een voortgangsverslag indienen om uitleg te geven bij de voortgang van de meerjarenverbintenis. Enkel de verenigingen met een voortgangsverslag worden vervolgens geëvalueerd zoals toegelicht in artikel 33.

Het tweede lid beschrijft de onderdelen die uitgewerkt moeten worden in het voortgangsverslag.

De tweede paragraaf voorziet in de mogelijkheid tot een gesprek tussen het departement en de vereniging over de voortgang van de meerjarenverbintenis. Het departement kan om een gesprek verzoeken of de vereniging kan om een gesprek verzoeken. Als een van de partijen om een gesprek verzoekt, zal dit gesprek ook plaatsvinden.

Artikel 33

Het eerste lid bepaalt dat het departement Omgeving de kwaliteit van de werking beoordeelt op basis van het voortgangsverslag en bepaalt de evaluatiecriteria en subcriteria aan de hand waarvan die evaluatie zal gebeuren. Enkel verenigingen die een voortgangsverslag moeten indienen, worden tussentijds geëvalueerd. Deze evaluatie moet de verenigingen in staat stellen om hun werking bij te sturen met oog op de volgende erkenningsperiode.

Het tweede lid bepaalt dat het departement zijn evaluatie in een verslag neerschrijft. Dit verslag geeft per evaluatiecriterium een duidelijke beschrijvende evaluatie gebaseerd op de beoordeling van de subcriteria. Zoals bepaald in artikel 23, tweede en derde lid van het decreet van 26 april 2024, vermeldt het verslag bij een negatieve evaluatie, de aanbevelingen die het departement vooropstelt voor de omgevingsvereniging. Aanbevelingen zijn bedoeld om tekortkomingen in de werking van de omgevingsvereniging weg te werken met het oog op een nieuwe aanvraag tot erkenning en subsidiëring voor de volgende erkenningsperiode.

Artikel 34

Dit artikel bepaalt de mogelijkheid tot en de procedure voor het horen van de vereniging die een negatieve tussentijdse evaluatie ontvangt van het departement Omgeving.

HOOFDSTUK 6. EINDRAPPORTERING EN EINDEVALUATIE

Artikel 35

Dit artikel bepaalt in het eerste lid de termijn waarbinnen en de wijze waarop het eindverslag van de erkende en gesubsidieerde omgevingsverenigingen moet ingediend worden.

Het tweede lid bepaalt welke elementen de vereniging moet uitwerken en beschrijven in het eindverslag.

Artikel 36

Dit artikel bepaalt in de eerste paragraaf de wijze waarop het eindverslag door het departement Omgeving wordt beoordeeld. Het departement onderzoekt op basis van het eindverslag in welke mate de vereniging de in haar meerjarenplan vooropgestelde doelstellingen heeft gerealiseerd en in welke mate ze de resultaten die ze zelf naar voren schoof heeft behaald. Als een vereniging bepaalde resultaten niet heeft behaald en doelstellingen niet heeft gerealiseerd, moet ze kunnen verantwoorden welke inspanningen ze heeft geleverd om die doelstellingen en resultaten te behalen. Met het derde punt onderzoekt het departement of de subsidiemiddelen werden aangewend voor de activiteiten ter realisatie van de doelstellingen. Hierbij onderzoekt het departement ook of de subsidie werd aangewend voor niet-economische activiteiten, zoals bepaald in artikel 18, §1 eerste lid van het decreet van 26 april 2024.

De tweede paragraaf bepaalt de mogelijkheid voor verenigingen met een negatieve eindevaluatie om gehoord te kunnen worden en de procedure hiervoor.

De derde paragraaf bepaalt dat het departement een deel van de subsidie verhoudingsgewijs terugvordert als het vaststelt dat een vereniging onvoldoende kan aantonen dat ze inspanningen heeft geleverd voor niet gerealiseerde doelstellingen of als het vaststelt dat de subsidie niet werd aangewend voor de doelen waarvoor die bestemd was, bijvoorbeeld als de subsidie is gebruikt voor economische activiteiten of als er sprake is van dubbele subsidiëring.

HOOFDSTUK 7. DE STARTSUBSIDIE

Afdeling 1. De aanvraagprocedure

Artikel 37

Dit artikel bepaalt dat de minister per erkenningsperiode 2 keer een oproep kan lanceren voor niet erkende omgevingsverenigingen om een startsubsidie aan te vragen. Ze kan dat doen in het eerste jaar van de erkenningsperiode en in het tweede jaar van de erkenningsperiode. Het tweede lid bepaalt de uiterste datum voor het lanceren van een oproep voor een startsubsidie. De minister kan, maar moet geen oproep lanceren voor een startsubsidie.

Artikel 38

Dit artikel bepaalt in het eerste lid de uiterste indieningsdatum voor een startsubsidieaanvraag en de wijze waarop deze aanvraag moet ingediend worden. Het tweede lid bepaalt welke documenten deel uit moeten maken van de aanvraag.

Afdeling 2. De beoordeling van de ontvankelijkheidsvoorwaarden en de subsidievoorwaarden

Artikel 39

Dit artikel bepaalt de procedure inzake de ontvankelijkheidsbeoordeling.

Artikel 40

Dit artikel bepaalt op welke basis de subsidievoorwaarden voor de startsubsidie zoals vermeld in artikel 27 van het decreet van 26 april 2024 worden beoordeeld.

Het eerste lid bepaalt waaraan de vereniging moet voldoen om aan de voorwaarde “ze stelt de bevordering van de omgevingskwaliteit in het Vlaamse Gewest voorop als maatschappelijk hoofddoel” te voldoen.

Het tweede lid bepaalt waaraan de vereniging moet voldoen om aan de voorwaarde “ze toont een zelfstandige en onafhankelijke werking aan” te voldoen.

Het derde lid bepaalt waaraan de vereniging moet voldoen om aan de voorwaarden “ze bouwt een werking uit om te kunnen voldoen aan de omschrijvingen van een van de categorieën van omgevingsverenigingen als vermeld in artikel 5, eerste lid, 1° en 2°, van het voormelde decreet tegen een volgende erkenningsperiode” te kunnen voldoen.

Artikel 41

Dit artikel bepaalt dat een negatieve evaluatie van de subsidievoorwaarden leidt tot een negatief advies aan de minister over de startsubsidie. Dit artikel bepaalt ook dat een vereniging die een startsubsidie ontvangt, gedurende de volledige periode van de startsubsidie moet blijven voldoen aan de subsidievoorwaarden. Als het departement Omgeving vaststelt dat dit niet het geval is, zal het de minister adviseren om de startsubsidie stop te zetten. Subsidies die onterecht werden uitbetaald (vanaf het moment dat niet meer voldaan is aan een of meer voorwaarden) zullen dan ook teruggevorderd worden.

Afdeling 3. De beoordeling van de kwaliteit van de werking

Artikel 42

Dit artikel bepaalt dat de inhoudelijk beoordeling een kwalitatieve beoordeling is die beschrijvend is en die resulteert in een kwantitatieve score. De score wordt toegekend op basis van het beoordelingskader (zie verder bij artikel 44).

Artikel 43

Dit artikel werkt de beoordelingselementen uit voor de beoordeling van de criteria vermeld in artikel 28 van het decreet van 26 april 2024.

Het eerste lid bepaalt de beoordelingselementen voor de beoordeling van “de kwaliteit en coherentie van de geformuleerde visie, missie, doelstellingen en de mate waarin de doelstellingen bijdragen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit”. SMART-doelstellingen zijn doelstellingen die specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden zijn.

Het tweede lid bepaalt de beoordelingselementen voor de beoordeling van “de kwaliteit en haalbaarheid van het streefbeeld en scenario voor de verdere uitbouw van de vereniging om aan de omschrijving van de gekozen categorie, vermeld in artikel 5, 1° en 2° te voldoen”.

Het derde lid bepaalt de beoordelingselementen voor de beoordeling van “de kwaliteit van de beslissingsstructuren, van de organisatie van de dagelijkse werking en van de personeelsstructuur”. Met de legitimiteit van de beslissingsstructuren wordt bedoeld dat er wordt nagegaan in welke mate de beslissingsstructuren voorzien in een duidelijke rolverdeling en functiescheiding tussen de uitvoering, het bestuur en het toezicht van de vereniging en of deze rolverdeling ook effectief wordt toegepast, alsook in welke mate deze organen evenwichtig en divers zijn samengesteld en de nodige, deskundigheid en betrokkenheid waarborgen, in overeenstemming met de visie en missie van de vereniging.

Artikel 44

Dit artikel bepaalt dat het departement Omgeving een beoordelingskader zal uitwerken en dat dit door de minister dient te worden goedgekeurd. Het beoordelingskader laat toe om op basis van een kwalitatieve beoordeling van de subcriteria en een weging van de beoordelingscriteria een score toe te kennen per beoordelingscriterium.

Artikel 45

Dit artikel bepaalt in de eerste paragraaf de drempelscores en waardes voor hetzij een positieve beoordeling, hetzij een negatieve beoordeling.

De tweede paragraaf bepaalt uit welke onderdelen het advies van het departement Omgeving aan de minister moet bestaan. Het departement rangschikt de verenigingen die voldoen aan de voorwaarden voor een startsubsidie op basis van de score die volgt uit de beoordeling.

Artikel 46

Dit artikel bepaalt de uiterste termijn waarbinnen de minister een beslissing neemt over de startsubsidie, de duur van de startsubsidie en de wijze van toekenning. De minister beslist binnen de beschikbare middelen. De minister kan ervoor kiezen om de laagste gerangschikte positief beoordeelde verenigingen geen subsidie toe te kennen als het budget daarvoor ontoereikend is.

Afdeling 4. Subsidiëring

Artikel 47

Dit artikel bepaalt in de eerste paragraaf, eerste en tweede lid, de bedragen voor de startsubsidie voor de categorieën waarvoor er een startsubsidie kan worden aangevraagd. Het derde lid bepaalt dat deze bedragen bij elke erkenningsperiode worden geïndexeerd op basis van de gezondheidsindex.

De tweede paragraaf bepaalt in het eerste lid de wijze van toekenning van de startsubsidie en de uitbetaling ervan. De startsubsidie wordt volledig uitbetaald in het jaar waarop deze van toepassing is. Dit om te vermijden dat een startende vereniging een prefinanciering moet voorzien uit een andere bron voor haar werking.

Het tweede lid bepaalt dat de minister de jaarlijkse toekenning kan delegeren naar het hoofd van het departement Omgeving.

Afdeling 5. Rapportering en evaluatie

Artikel 48

Dit artikel beschrijft welke verantwoording de vereniging moet indienen, waaruit deze verantwoording moet bestaan en wanneer ze dat moet doen om de vereniging met een startsubsidie tussentijds te kunnen evalueren.

Artikel 49

Dit artikel beschrijft de wijze van tussentijdse evaluatie van de kwaliteit van de werking van de verenigingen met een startsubsidie. Het departement Omgeving kan daarvoor, naast de ingediende verantwoording, ook informatie raadplegen die publiek beschikbaar is, zoals informatie op de website van de vereniging. De evaluatie is een beschrijvende evaluatie en die wordt aan de vereniging bezorgd.

Artikel 50

Dit artikel beschrijft de uiterste datum van indiening van de financiële verantwoording en de onderdelen waaruit deze verantwoording moet bestaan. Dit artikel bepaalt ook dat het departement Omgeving bijkomende informatie kan opvragen met oog op de controle van de aanwending van de subsidie, om staatssteun uit te kunnen sluiten. Die bijkomende informatie kan bijvoorbeeld bestaan uit een gedetailleerd overzicht van de uitgaven waarvoor de subsidie werd aangewend. Als het departement dubbele subsidiëring vaststelt of vaststelt dat de subsidie werd aangewend voor economische activiteiten, zal het dat deel van de subsidie terugvorderen op basis van artikel 52 van dit besluit

Artikel 51

Dit artikel bepaalt de termijn en wijze van indiening voor de eindrapportering van de startsubsidie. Het tweede lid bepaalt welke elementen in het eindverslag dienen uitgewerkt te zijn.

Artikel 52

Dit artikel bepaalt in de eerste paragraaf de wijze van eindevaluatie van de startsubsidie. De tweede paragraaf bepaalt de mogelijkheid en de procedure voor het horen van de vereniging bij een negatieve eindevaluatie. De derde paragraaf bepaalt dat het departement Omgeving een deel van de subsidie terugvordert, als het vaststelt dat de verantwoording ontbreekt voor niet gerealiseerde doelstellingen, of als het vaststelt dat de subsidie niet werd aangewend voor de doelen waarvoor ze bestemd was, bijvoorbeeld als er sprake is van dubbele subsidiëring of van economische activiteiten.

HOOFDSTUK 8. SANCTIES, SUBSIDIEVEREISTEN EN BELEIDSEVALUATIE

Afdeling 1. Sancties

Artikel 53

Dit artikel vergt geen toelichting.

Artikel 54

De eerste paragraaf bepaalt dat de uitbetaling van de subsidie wordt opgeschort als de vereniging geen functionele rapportering indient. Dit betekent dat zowel het saldo van het voorgaande jaar, als de eerste schijf van het lopende jaar niet wordt uitbetaald totdat de vereniging haar functionele rapportering indient.

Het tweede lid bepaalt dat als een regionale omgevingsvereniging geen financiële rapportering indient, in de jaren waarvoor ze geen functionele rapportering moet indienen, het saldo niet wordt uitbetaald voor het voorgaande jaar totdat de vereniging haar financiële rapportering indient.

De tweede paragraaf bepaalt dat de werkingssubsidie van een vereniging die niet binnen de uiterste indieningsdatum een functionele of financiële rapportering indiende, kan worden ingetrokken voor het jaar waarop de werkingssubsidie betrekking heeft, als deze vereniging, na een uitdrukkelijke vraag van het departement om alsnog de ontbrekende rapportering te bezorgen, binnen een bepaalde termijn, deze rapportering te laat of niet bezorgt. Daar de eerste schijf van de subsidie reeds werd uitbetaald, wordt deze dan ook teruggevorderd. De vereniging verliest de subsidie voor het betreffende werkingsjaar.

Afdeling 2. Subsidievereisten

Artikel 55

Dit artikel vergt geen toelichting.

Afdeling 3. Beleidsevaluatie

Artikel 56

Dit artikel bepaalt wanneer de eerste beleidsevaluatie zal plaatsvinden. De eerste beleidsevaluatie vindt plaats nadat een volledige erkenningsperiode van vijf jaar is afgelopen. Dan pas is er ook een rapportering beschikbaar over de volledige periode en beschikt het departement Omgeving over alle gegevens die nodig zijn om de beleidsevaluatie uit te voeren, daar deze opgenomen moeten worden in de eindrapportering.

Dit artikel bepaalt ook dat de minister de indicatoren zal bepalen om na te gaan in welke mate het beleid dat met de subsidie wordt beoogd en de uitgaven die daarmee samenhangen, doeltreffend en doelmatig zijn.

HOOFDSTUK 9. DE KORTLOPENDE ERKENNING

Afdeling 1. De aanvraagprocedure

Artikel 57

Dit artikel bepaalt dat in de aanloop naar de eerste erkenningsperiode, die start in 2027, de minister een oproep kan doen voor een kortlopende erkenning voor de periode 1 januari 2025-31 december 2026. Omgevingsverenigingen, die nog niet erkend zijn, kunnen dan een erkenningsaanvraag indienen. De oproep kan ten vroegste samen met de definitieve goedkeuring van dit besluit plaatsvinden. De uiterste indieningsdatum zal in de oproep vermeld worden.

Artikel 58

Dit artikel bepaalt waaruit de aanvraag voor een kortlopende erkenning moet bestaan en op welke wijze deze moet ingediend worden. Voor deze kortlopende erkenning dient de vereniging een meerjarennota op te maken en in te dienen, die de werking beschrijft voor de 2 jaren van de kortlopende erkenning. Deze nota moet voldoende informatie bevatten om de erkenningsvoorwaarden te toetsen alsook om de beoordelingscriteria die van toepassing zijn te kunnen beoordelen.

Afdeling 2. De beoordeling van de ontvankelijkheidsvoorwaarden en de erkenningsvoorwaarden

Artikel 59

Dit artikel beschrijft de ontvankelijkheidsprocedure.

Artikel 60

Voor de toelichting van dit artikel verwijzen we naar de toelichting van artikel 14 en 15.

Afdeling 3. De beoordeling van de kwaliteit van de werking

Artikel 61

Dit artikel bepaalt de wijze waarop de kwaliteit van de werking wordt beoordeeld en tot een positieve of een negatieve beoordeling leidt. Voor de toelichting over het beoordelingskader verwijzen we naar de toelichting bij artikel 18.

Artikel 62

Dit artikel bepaalt waaruit het advies van de erkenningscommissie aan de minister moet bestaan. Het tweede lid bepaalt de mogelijkheid om minder verenigingen te erkennen dan voorgedragen door de erkenningscommissie als het budget ontoereikend is om alle voorgedragen verenigingen te erkennen. De rangschikking bepaalt dan de keuze van de afvallers, nl. de verenigingen met de laagste score. Het beschikbare budget is het volledige beschikbare budget voor alle categorieën van verenigingen. Er wordt geen enveloppe per categorie bepaald. De minister beschikt over de optie om bij een tekort aan budget hetzij binnen een categorie, hetzij binnen meerdere of alle categorieën de laagst gerangschikte verenigingen niet te erkennen. Het derde lid bepaalt de uiterste termijn voor de beslissing van de minister over de kortlopende erkenning. Het vierde lid bepaalt de wijze waarop de beslissing van de minister wordt bekendgemaakt aan de vereniging.

Afdeling 4. Subsidiëring

Artikel 63

Dit artikel vergt geen toelichting.

Afdeling 5. Rapportering en evaluatie

Artikel 64

Dit artikel bepaalt de uiterste indieningsdatum voor de financiële rapportering en waaruit deze moet bestaan. Om de aanwending van de subsidie te kunnen controleren en staatssteun te kunnen uitsluiten, kan het departement Omgeving bijkomende informatie opvragen. Het niet indienen van een financiële rapportering, schort het uitbetalen van het saldo voor het betreffende jaar op. Als de vereniging niet binnen de gestelde termijn het financieel rapport indient, zal het departement daarom verzoeken. Als de vereniging vervolgens geen rapportering indient of deze te laat indient, wordt de subsidie voor het betreffende jaar ingetrokken en zal de subsidie die reeds werd uitbetaald, teruggevorderd worden.

Artikel 65

Dit artikel bepaalt de termijn en wijze van indiening voor de eindrapportering van de kortlopende erkenning. Het tweede lid bepaalt welke elementen in het eindverslag dienen uitgewerkt te zijn. Het derde lid bepaalt dat de subsidie wordt teruggevorderd als de vereniging geen eindrapportering bezorgt na een herinnering van het departement Omgeving of deze dan te laat indient.

Artikel 66

Dit artikel bepaalt in de eerste paragraaf de wijze van eindevaluatie van de kortlopende erkenning.

De tweede paragraaf bepaalt de mogelijkheid en de procedure voor het horen van de vereniging bij een negatieve eindevaluatie.

De derde paragraaf bepaalt dat het departement Omgeving, als het vaststelt dat de verantwoording ontbreekt voor niet gerealiseerde doelstellingen, of als het vaststelt dat de subsidie niet werd aangewend voor de doelen waarvoor ze bestemd was, bijvoorbeeld als er sprake is van dubbele subsidiëring of van economische activiteiten, een deel van de subsidie terugvordert.

HOOFDSTUK 10. SLOTBEPALINGEN

Artikel 67

Dit artikel heft het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen op. Bij het in voege gaan van dit besluit, loopt nog de tweede subsidiëringperiode volgens het besluit van 2015. De opvolging en evaluatie van de verenigingen die erkend zijn volgens dat besluit, zal dan ook verder lopen totdat alle evaluaties zijn afgerond in de loop van 2027. De verenigingen dienen immers een laatste voortgangsrapport in te dienen voor 1 april 2027, dat nog door het departement voor 1 juli 2027 zal beoordeeld worden op de activiteitsnormen. Voor 1 juli van 2027, zullen die verenigingen ook hun jaarrekening moeten indienen.

Artikelen 68, 69, 70 en 71

Deze artikelen vergen geen toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De middelen voor uitvoering van dit besluit van de Vlaamse Regering, zullen vanaf 2024 nodig zijn. Die zijn voorzien op begrotingsartikel QBX-3QCE2OC-WT en basisallocatie QBX 3QC019 3300 met de libellé 'Ondersteuning milieu- en natuurverenigingen (erkenning en subsidiëring'. Hierop is 8.746.000 euro beschikbaar voor de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen, ter uitvoering van het voorliggende besluit.

De inspectie van financiën gaf een voorwaardelijk gunstig advies op 28 november 2023 (LS/2023005029). De voorwaarde om "binnen de perken van de beschikbare kredieten" toe te voegen aan de tekst van het voorliggende besluit werd vervuld op de volgende wijze:

- een toevoeging aan artikel 24, §1, eerste lid, waarin bijgevolg wordt bepaald dat de minister binnen de perken van de beschikbare kredieten over de hoogte van de werkingssubsidie beslist;
- een toevoeging aan artikel 46, eerste lid, waarin bijgevolg wordt bepaald dat de minister binnen de perken van de beschikbare kredieten beslist over de aanvragen voor een startsubsidie;
- een toevoeging aan artikel 62, derde lid, waarin bijgevolg wordt bepaald dat de minister binnen de perken van de beschikbare kredieten beslist over de toekenning van een kortlopende erkenning.

Op 8 januari 2024 werd het begrotingsakkoord (FA/2023005029) verleend voor het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering onder de voorwaarden dat:

- de budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten en dit niet leidt tot een meervraag in de toekomst;
- de subsidies na vijf jaar tijdig het voorwerp uitmaken van een beleidsevaluatie cfr. Art. 76/1 VCO, waarna de goedkeuring door de Vlaamse Regering nodig is om de subsidie verder te zetten of bij te stellen. Tevens het subsidiekader zelf minstens om de 5 jaar aan een beleidsevaluatie wordt onderworpen.
- indien het de bedoeling is om de subsidie jaarlijks vast te leggen, dienen het BVR en de subsidieovereenkomsten cfr. Art. 20 §1 BCVO expliciet te vermelden dat "het maximale subsidiebedrag eenzijdig door de subsidieverstrekker naar beneden kan worden bijgesteld wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen".

Aan deze voorwaarden werd als volgt tegemoetgekomen:

- artikel 24 §1 vermeldt dat de minister binnen de perken van de beschikbare kredieten beslist;
- een omgevingsvereniging kan maar voor 5 jaar erkend worden, waardoor de subsidie een maximale termijn van 5 jaar heeft. De subsidie, die jaarlijks ongewijzigd wordt toegekend als gevolg van de erkenning, is een automatische subsidie en dient conform artikel 76 §1, tweede lid niet beleidsmatig geëvalueerd te worden. Om een nieuwe erkenning en subsidie te kunnen ontvangen, dient de vereniging een nieuwe erkenningsaanvraag in te dienen en de gehele beoordelingsprocedure te doorlopen, waarna de bevoegde minister een nieuwe beslissing over de erkenning neemt, zoals bepaald in artikel 22, alsook over de werkingssubsidie beslist, zoals bepaald in artikel 24 §1. Daarnaast voorziet het ontwerpbesluit in artikel 56 expliciet in een beleidsevaluatie van het subsidiekader om de vijf jaar. De eerste beleidsevaluatie vindt plaats binnen het jaar nadat de eerste erkenningsperiode van 5 jaar, in uitvoering van het ontwerpbesluit afloopt. Die beleidsevaluatie zal zowel het kader evalueren alsook de toegekende subsidies gedurende de desbetreffende erkenningsperiode. Deze beleidsevaluatie van het subsidiekader zal aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd en kan leiden tot bijsturing van het subsidiekader.
- aan artikel 24 §1, wordt volgende tekst als een nieuwe tweede lid toegevoegd: 'De minister kan eenzijdig de werkingssubsidie, vermeld in het eerste lid, naar beneden bijstellen wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen.' Deze bepaling zal ook opgenomen worden in de ministeriële besluiten die de hoogte van de werkingssubsidie zullen vastleggen.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de personeelsbehoeften en/of-budgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen of op Brussel.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen;

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR